

INFORMATIVNI

sužinav

GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

Leto XIV

Ravne na Koroškem, 28. decembra 1977

Št. 24

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor:
Alojz Janežič, Marjan Kolar,
Frančiška Korošec,
Ivanka Prislan, Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 06 031, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

SREČNO,
ZDRAVO IN
USPEŠNO
LETO
1978
ŽELIMO
VSEM DELAVCEM
IN
NJIHOVIM
DRUŽINAM

Samoupravni organi
in družbenopolitične
organizacije
Železarne Ravne

Čas neizprosno hiti. Leto 1977 bo v nekaj dneh preteklost. Postalo bo del zgodovine, sestavni del pomembnega obdobja, ki mu pripadajo živeče generacije današnjih dni.

Leto, ki mineva v času in prostoru, je bilo polno pomembnih domačih in tujih dogodkov. Svet ga je preživel v relativnem miru, ki žal ni bil popoln in tak, kot si ga vsi želimo. Vendar si želimo, da bi vsaj taka bila tudi naslednja leta in leto, ki je pred nami.

Minulo leto je bilo značilno spricho dveh pomembnih jubilejev jugoslovanskih narodov. To sta bila 85-letnica rojstva našega ljubljenega maršala Tita in 40-letnica njegovega prihoda na čelo Zveze komunistov Jugoslavije.

V mednarodnem merilu pa velja omeniti tudi praznik 60-letnice velike oktobrske socialistične

deležu. »Več, boljše in cenejše« mora postati parola in dnevna zapoved nas vseh. Na tržišču postaja konkurenca vedno hujša, gre za to, kdo bo boljši, cenejši in hitrejši. Uspevali bodo tisti, ki bodo kondicijsko sposobni in upoštevali tržne zakonitosti domačega in tujega trga.

Pa ne samo to. Uvajanje modernih in sodobnih tehnoloških postopkov ob sodelovanju usposobljenih strokovnih kadrov sta nam jamstvo, da bomo vzdržali v tekmi in ustrezno napredovali na vseh področjih v tovarni, pa tudi v kraju, občini in regiji.

Imamo še rezerve, ki jih je vredno vključiti. Boljše bomo morali izkoristiti delovni čas in vse proizvodne naprave. Tehnološka disciplina mora priti na višji nivo. Zmanjšanje izmečka in povečanje izplena lahko na najboljši način

Ko stojimo na pragu novega leta in si želimo srečo, se zavedamo, da smo 4850-članska delovna skupnost, ki bo v novem letu dala več jekla, več strojev in tako prispevala h gospodarskemu razvo-

ju kraja, občine in naše socialistične samoupravne domovine.

In zato si ob koncu starega leta iz srca želimo, da bi bilo SREČNO NOVO LETO 1978!

Franc Fale

Kako izpolnjujemo gospodarski načrt

Proizvodnja v novembru je bila, kot smo pričakovali, nižja od dosežene v predhodnih dveh mesecih. Pretekli mesec je imel zaradi praznikov najmanj delovnih dni (20), zato je bilo opravljenih v vseh TOZD veliko manj delovnih ur. Planirano skupno proizvodnjo je dosegla le TOZD kovačnica, vse ostale TOZD pa so izdelale znatno manj. Celotna delovna organizacija je zaostala za proizvodnim načrtom za 6,9 %, posamezne TOZD pa tudi 20 % in več.

Čeprav je bila proizvodnja toliko manjša, smo odpremili le 4 % izdelkov manj, kot predvideva načrt. To pomeni, da smo odpremili več izdelkov z nižjo stop-

njo finalizacije, delno pa smo znižali medfazne zaloge.

Načrt realizacije je bil za 2,2 % presežen. Prodaja je bila veliko večja v vseh TOZD metalurške predelave, od TOZD mehanske obdelave pa je planirano vrednost prodanih izdelkov znatno presegle le TOZD rezalno orodje. Ta temeljna organizacija in kovačnica sta tudi najbolj presegle načrt.

Odstotek doseganja kumulativnega proizvodnega načrta je v novembru v primerjavi z devetimi meseci padel (za 0,5 %), skupna vrednost prodanih izdelkov pa je porasla, tako da je enajstmesečni načrt presežen za 0,9 %.

TOZD	% doseganja mesečnega načrta		% doseganja kumulativnega načrta	
	skupne proizvodnje	eksterne realizacije	skupne proizvodnje	eksterne realizacije
jeklarna	94,2	—	100,2	—
jeklolivarna	84,6	107,1	77,9	89,9
valjarna	92,5	108,4	100,6	114,3
kovačnica	106,1	126,2	92,9	109,1
jeklovlek	89,9	104,8	84,2	89,1
stroji in deli	79,5	78,3	89,6	90,9
industrijski noži	41,7	65,7	74,5	72,3
pnevmatični stroji	72,9	74,6	85,6	94,2
vzmetarna	79,5	97,4	82,9	87,0
rezalno orodje	81,8	143,9	93,8	113,7
Skupaj	93,1	102,2	98,7	100,9

Odpreda ni bila v vseh TOZD usklajena s proizvodnjo, zato je tudi načrt realizacije različno dosežen. TOZD strojev in delov je odpremila okrog 1000 t izdelkov manj, kot jih je izdelala, pa tudi TOZD industrijski noži in pnevmatični stroji sta prodala manj izdelkov, kot sta jih pripravila za prodajo. Večjo odpremo od proizvodnje pa je imela TOZD rezalne-

ga orodja, ki je kar 35,7 % odpremljenih količin prodal iz svojih zalog. Več, kot sta izdelala v novembru, sta prodala tudi TOZD kovačnica in jeklolivarna.

Zaradi večje prodaje bo rezultat v novembru kljub manjši proizvodnji zadovoljiv, boljšega pa pričakujemo v decembru.

Z. I.

OB NOVEM LETU

revolucije. Bilo pa je še več drugih pomembnih dogodkov, ki so doma in na tujem dali letu 1977 svoj pečat in posebno značilnost.

Ko se delavci Železarn Ravne poslavljamo od starega in si želimo srečno novo leto, moramo ugotoviti, kako smo delali in kako smo ga preživel. Čeprav bomo poslovne uspehe obravnavali kasneje, kljub temu lahko trdimo, da je leto 1977 bilo boljše kot leto 1976. Vse TOZD so imele dovolj naročil in dovolj dela.

Delali smo po svojih močeh in v prizadevanju, da bi vsa naša velika delovna skupnost napredovala in se razvijala. Včasih smo uspevali boljše, drugič slabše. Zavedali smo se in še bolj se moramo v bodoče, da smo najpomembnejša delovna skupnost v občini Ravne in na območju koroške regije.

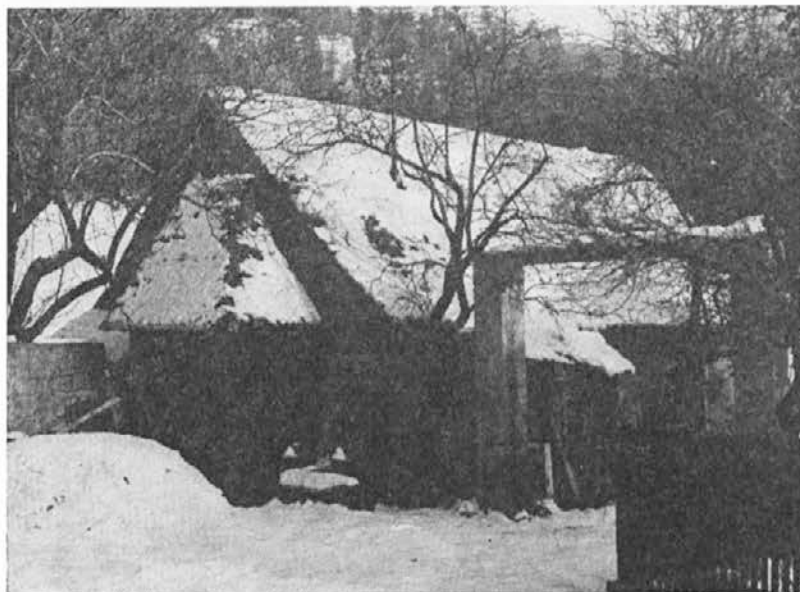
Ob jutru novega leta, ko si želimo, da bi bilo srečno in zadovoljno, pa preglejmo še naše glavne naloge.

Nova samoupravna organizacija v Železarni Ravne mora po svoje prispevati k boljšemu delu vse delovne skupnosti. Plača naj se delo. Več ko kdo prispeva, večjo ima pravico pri skupnem

znatno prispevata k boljšim poslovnim uspehom. Štednja z energijo in surovinami pomenjuje proizvodnjo. Moderna jeklarna in tovarna strojev, kar v bistvu železarna je, mora biti še bolj urejena, čista in negovana. To mora postati naše veselje in naš ponos.

Plemenitenje jekla z dokončno finalizacijo v stroje in druge naprave je naš cilj. Ker več proizvodimo, kot lahko prodamo na domačem trgu, moramo ven na tuje trge, v izvoz. Le tuji trg, čeprav kruto, realno vrednoti ceno in kvaliteto jugoslovanskih proizvodov. Če hočemo delati in zaslužiti, pa uvažati, da bi lahko delali in se razvijali, tedaj je samo ena in edina pot, še več izvažati, sočasno pa TOZD, ki nosijo glavno breme izvoza, ustrezno stimulirati.

Ob zori novega leta lahko ugotavljamo, da je vse dokončno pripravljeno za velike investicijske naložbe v železarni. Leto 1978 in naslednje leto 1979 bosta leti novogradenj in modernizacije za našo delovno skupnost, da bo temeljito pripravljena za 360-letnico fužinarstva na Koroškem in za štart v novo desetletje.

Pozimi še bajte počivajo

Proizvodnja slovenskih železarn v novembru

Čez mesec dni bomo delali pregled doseženih uspehov za letošnje leto in kaj malo časa je ostalo za spremembe. Že sedaj je jasno, da bodo letošnji proizvodni rezultati in z njimi tudi vrednost prodaje boljši od dosežkov v letu 1976, vendar ne bomo izvršili nalog, sprejetih z letošnjim gospodarskim načrtom. Proizvodni rezultati so bili tudi v novembru pod realnimi možnostmi. Izjemen dosežek v blagovni proizvodnji so imeli v Železarni Store, saj so mesečni plan presegli za 14 %.

Proizvodnja surovega železa je bila ugodna in je poprečni mesečni plan presežen za 2 %. Jesenski plavži so dali proizvodnjo,

ki je na nivoju mesečnega plana, na štorskem elektro plavžu so presegli mesečni načrt za 11 %. Proizvodnja surovega jekla je bila dosežena le 94 %.

Ves zaostanek ni nastal v jesenski jeklarni, kjer so mesečni linearni plan dosegli 91 %, tudi v jeklarni Železarn Ravne so plan izvršili le 94 %. Povsod se pozna manjše število delovnih dni in razne težave, ki nastopajo ob praznikih zaradi povečane odsotnosti. Samo v Železarni Store so izvršili in presegli mesečni načrt proizvodnje jekla za 11 %. Za zbirnim načrtom znaša zaostanek 4 %.

Blagovno proizvodnjo so izvršili v vseh treh železarnah

skupno 105% in s tem popravili zbirni rezultat iz 97 na 98%. V Železarni Jesenice je bilo blagovne proizvodnje nekaj manj kot meseca oktobra, vendar še vedno 4% nad linearnim mesečnim planom. V Železarni Ravne so dosegli 98% plana.

Med predelovalci so mesečni plan dosegli samo v Tovilu. Praznični dnevi in s tem manj delovnih dni v preteklem mesecu so osnovni razlog, da je doseženo samo 82% poprečno mesečno načrtovane količine.

Izvozno količino, načrtovano na mesec, so presegli edino v Železarni Store, kjer so občutno popravili tudi svoj zbirni rezultat. Zaradi dobrega izvoza Železarne Store je tudi skupen podatek z izvršitvijo 96% v primerjavi z drugimi meseci dosti ugoden. Zbirno znaša izvršitev načrtovanih količin za izvoz 73%.

Vrednostno je mesečni podatek manj ugoden, saj znaša izvršitev samo 88%, torej so bile dosežene cene izvoženih izdelkov pod poprečno načrtovano ceno. Zbirno izvršujemo izvoz z 78%.

Vrednost prodane robe je bila nad načrtovano v železarnah in pri predelovalcih. Samo v Plamenu in Žični je vrednost dosežene prodaje pod mesečnim načrtom. Skupna izvršitev znaša 102%.

Nobenega upa ni, da bi lahko nadoknadili v zadnjem mesecu zaostanek 6%. V primerjavi z letom 1976 stojimo še kar ugodno. Proizvodnja surovega železa bo letos nižja, predvsem zaradi rednega načrtovanega popravila jesiškega plavža.

Proizvodnja surovega jekla bo letos večja za okoli 1%. Blagovna proizvodnja bo večja vsaj za 5% ali mogoče tudi za 6%, odvisno od decembrskega rezultata. Izvojni podatki bodo slabi in količinsko kot tudi vrednostno bo znaten zaostanek za dosežki leta 1976. S stališča narodnega gospodarstva, če krijemo za lastno proizvodnjo potrebe uvoza, to ne bi bilo nič slabega. Za poslovni uspeh delovnih organizacij je celo ugodnejše, saj so na domačem trgu ugodnejši prodajni pogoji. Vprašanje je samo, če je devizna bilanca res pozitivna.

V letošnjem gospodarskem letu bo vrednost prodaje okoli 18 do 19% višja, od dosežene eksterne realizacije leta 1976. Kaj je rezultat spremembe v strukturi proizvodnje, povečane količine proizvodnje, izboljšane produktivnosti dela, kaj pa v povzemanju cen, si bodo morali izračunati v vsaki temeljni organizaciji združenega dela sami, da bi se vedeli pravočasno pripraviti za ukrepanje v novem gospodarskem letu.

Medsebojne dobave so bile v mesecu novembru dosti ugodne, in če bo tako še decembra, bodo konca leta kar precej dobavljene v pogodbah specifičirane količine. V teh dneh sprejemajo in potrjujejo samoupravni organi predloge plana za prihodnje 1978. leto. Minilo bo torej še drugo leto. Izvrševanja srednjeročnega načrta in z gospodarskim načrtom za prihodnje leto planiramo tudi izvrševanje srednjeročnega plana za tretje leto. Res, da v investicijah ni bilo mogoče realizirati vsega, kar smo načrtovali. Vloženo je bilo pa le veliko sredstev in zgrajene so bile nove zmogljivi-

vosti. Ne samo novi veliki obrati, tudi posamezni novi proizvodni stroji in vrsta izboljšav, ki lahko vplivajo na proizvodnjo, je bilo kupljenih za vloženi denar. Prihodnje leto mora biti uspešnejše od letošnjega, da se bodo pričela

vračati vložena sredstva in oblikovati nova za nadaljnji razvoj in možnost realizacije načrtovane proizvodnje za potrebe našega gospodarstva.

Milan Marolt, dipl. inž.

Predlog sklepov in stališč IV. seje konference ZKS železarne Ravne

Na konferenci ZKS železarne Ravne, dne 18. 11. 1977, so bila v diskusiji in skozi podana poročila izpostavljena posamezna vprašanja, o katerih morajo v prihodnjem obdobju osnovne organizacije ZKS razpravljati, dajati svoja stališča in ukrepati. Četrta konferenca komunistov železarne je bila sklicana na podlagi razprav v osnovnih organizacijah, ki so ocenile gospodarjenje tekočega leta, razpravljale o naši samoupravni organiziranosti delovne organizacije ter izvedle volitve v osnovnih organizacijah. Delegati osnovnih organizacij so v razno-likih in obsežnih razpravi izoblikovali naslednja skupna stališča in sklepe:

1. V letošnjem letu smo se v železarni samoupravno reorganizirali in sprejeli samoupravne akte, da smo se lahko registrirali, vendar nas veliko dela še čaka, zato se bomo komunisti zlasti angažirali pri razčiščenju nerešenih vprašanj, kot tudi pri odstranjevanju morebitnih ovir.

Zakon o združenem delu terja nove rešitve in s tem prilagajanje našega koncepta. Vse to terja mobilizacijo strokovnih kadrov, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Komunisti vztrajamo, da se nova samoupravna oblika v železarni čimprej izvede do kraja, ker bo približala samoupravljanje delovnemu človeku ter ga naredila odgovornejšega za poslovni rezultat, ki ga dosega, združen z drugimi delavci.

Najpomembnejše je vzpostaviti dohodkovne odnose med temeljnimi organizacijami (skupni prihodek in skupni dohodek) in delovnimi skupnostmi (svobodna menjava dela). Pri sprejemanju samoupravnih sporazumov in samoupravnih splošnih aktov bomo komunisti usmerjali razpravo na ključna vprašanja.

2. Novi sistem delitve osebnih dohodkov, ki smo ga uveljavili s samoupravnim sporazumom, je prinesel nekaj bistvenih novosti v naš sistem delitve dohodka, ni pa v celoti izpeljan v vseh elementih. Predvsem bomo morali določiti takšne osnove in merila, ki bodo zagotavljala, da bo osebni dohodek odvisen od količine in kakovosti dela.

Izplačila mesečnih osebnih dohodkov se naj obračunavajo z enakomernim porastom skozi vse leto po predvidenem planu osebnih dohodkov, v odvisnosti od rezultatov dela, ki jih dosega temeljna organizacija.

3. Produktivnost dela, izpolnjevanje akcijskih programov, izmeček in vzroki izmečka, bolniški stalež, izostanki, plačani dopusti, to so vprašanja proizvodnje, ki na

tak ali drugačen način slabijo proizvodne uspehe, so vprašanja, katerim bomo komunisti posvetili vso pozornost. Na poslovni uspeh vpliva predvsem izkoriščanje kapacitet in delovnega časa, vzporedno s tem pa tudi zasedenost z naročili.

Ugotoviti moramo vse dejavnike, ki zaviralno delujejo na produktivnost, se zlasti posvetiti človeku ter produktivnost dela oceniti tudi s kadrovskega vidika.

4. Kadrovska struktura ni skladna s tehnično-tehnološkimi in organizacijskimi spremembami, zato delavci nova dognanja prepočasno ali nepopolno vnašajo v

ganja v razvoj vseh članic SOZD. Vendar ugotavljamo, da urejanje odnosov na podlagi zakona o združenem delu prepočasno teče. Razlogov za to je več. Predvsem bo treba doseči večje koordinirano sodelovanje med članicami SOZD. Preradi zastopamo svoje interese, zato tudi SOZD ne zaživi svojega pravega življenja, za kar smo odgovorni vsi komunisti SOZD.

6. Ljudje delamo organizirano ter na ta način ustvarjamo mrežo medčloveških odnosov, ki bistveno vplivajo na poslovni rezultat delovne skupine in celotne delovne organizacije. Zato je pomembno, kakšni medsebojni odnosi so se v konkretni delovni skupini izoblikovali in kot taki povratno učinkujejo na delovni učinek. V samoupravnem sistemu mora delavec angažirati ustvarjalne moči v odločanje o delu ter zlasti v aktiviranje demokratičnih odnosov.

Medčloveški odnosi v skupini morajo biti demokratični, da bi dosegli zadovoljstvo, enotnost in večjo ustvarjalnost za doseganje skupnih ciljev.

7. Teden Komunista poteka v znamenju inovacij z že starim geslom »Delu čast in oblast«. To je tema, v kateri komunisti delovnih organizacij moramo obnavljati: pospeševanje razvoja

Tod bo tekel plin

svoje delo na področju, kjer delajo. Na razmere, ki vladajo na tem področju, je mogoče zadovoljivo vplivati le z načrtnim pridobivanjem znanja v zahtevani stroki kot tudi s funkcionalnimi znanji, ki bogatijo in dopolnjujejo ter posodablajo v šoli pridobljena znanja ustrezne stroke.

Tako štipendije kot tudi izobraževanje ob delu mora biti načrtovano ter zavestno usmerjeno v stroke in smeri, potrebne za učinkovito delo. Saj vemo, da je človek tisti, ki v procesu dela s svojim znanjem ter odgovornostjo ustvarja novo vrednost.

5. Razpravljali smo tudi o delu in pomembnosti SOZD Slovenske železarne. Ugotavljamo, da so Slovenske železarne prek SOZD usklajevale razvojne, finančne in proizvodne interese. Pomembne uspehe smo dosegli s skupnim nastopom v nabavi, prodaji in izvozu. Dobro je zastavljeno tudi interesno povezovanje s predelovalci jekel. Pomembno vlogo imajo združena sredstva v interni banki na ravni SOZD za vla-

proizvajalnih sil, racionalno izkoriščanje obstoječih proizvodnih sredstev, dvig storilnosti dela, dvig življenjskega standarda zaposlenih, boljše izkoriščanje delovnega časa zaposlenih, kar je pogojeno z nezadovoljivo disciplino v delovni organizaciji.

Poslovodni organi temeljne organizacije in delovne organizacije so dolžni svoje znanje uporabiti v smislu rekonstrukcije in modernizacije obstoječe proizvodnje. Celotno inovacijsko dejavnost pri nas lahko še vedno štejemo, da je v začetni fazi razvoja. V postopku prijav inovacij moramo odstraniti subjektivne ovire na poti od ideje do realizacije. Ustvariti je treba realne pogoje, ki bodo stimulirali inovacijsko dejavnost. Upoštevati je treba moralne in materialne pogoje.

8. V železarni Ravne je delovanje delegacij ozko povezano z delovanjem delegatskega sistema nasploh, pri čemer ugotavljamo, da interesne skupnosti v praksi še ne izvajajo menjave dela z

združenim delom. Tak odnos se neposredno odraža pri delu delegacij v obliki neudeležbe na sestankih. Na drugi strani se v delu delegacij negativno odraža tudi to, da delovna organizacija ni izoblikovala politike do posameznih interesnih področij, zato mora v železarni priti:

— do večje aktivnosti na področju delegatskega sistema in prisotnosti komunistov pri tem,

— izdelati program dela samoupravnih organov, pri čemer je važna vsebina. Načrtovati in koordinirati delo samoupravnih organov na vseh nivojih.

Za pravilno izvedbo začrtane samoupravne poti je nujno, da družbenopolitične organizacije še tesneje sodelujemo. Mladina, sindikat in komunisti moramo usklajevati svoje programe in enotno zastopati politična stališča. Pri važnejših odločitvah naj poslovodne strukture in družbenopolitične organizacije tesneje sodelujejo.

Pri današnji stopnji razvoja, kjer poteka in bo potekalo odločanje na mnogih mestih in nivojih, je še zlasti potrebno, da izdelamo enoten in učinkovit sistem informiranja.

9. Komisija za idejnopolitična vprašanja mora izdelati program izobraževanja, v katerega se bodo vključile vse osnovne organizacije. Način izobraževanja je poljuden, za razreševanje konkretnih problemov moramo iskati predavatelje v svojih sredinah.

V predkongresnem obdobju bodo osnovne organizacije morale predelati v obliki študijskih sestankov Kardeljevo knjigo. V pomoč pri obrazlagi bo aktiv predavatelj pri študijskem centru koroške regije.

10. S položajem žene-delavke v železarni ne moremo biti zadovoljni, predvsem pa ne one same. Nekaj kritičnih, vendar upravičenih pripomb je bilo izrečenih na konferenci. Veliko družbenih stvari imamo neurejenih (pomankljivo urejena družbena prehrana in preskrba, nepopolno urejeno otroško varstvo in varstvo šoloobveznih otrok, neurejeni družinski odnosi in drugo), kar našo ženo preveč veže na dom, s tem se ji pa onemogoči večja družbenopolitična angažiranost. Komunisti smo dolžni razreševati probleme zaposlenih žena, saj so to vendar problemi nas vseh. Enakopravno ženo vključiti v delo in ostalo dejavnost, sicer bo pripomba žena upravičena, da so v raznih organih samo zaradi strukture.

11. Zakon o ljudski obrambi, družbeni samozastiti, varnosti in notranjih zadevah zavezuje vse zaposlene, da se aktivno vključijo v izvajanje zakona, zlasti komunisti smo dolžni usmeriti dejavnost na tem področju in nadzirati izvajanje.

12. Sklepe in stališča je pripravila komisija na podlagi diskusij na konferenci. Glede široke tematike jih nismo mogli posredovati na konferenci, zato jih morajo sedaj obravnavati, eventualno dopolniti in potrditi vse osnovne organizacije ZK v železarni, šele potem bodo veljavni.

13. Na osnovnih organizacijah ZK je nujno objektivno in kritično presojati stanje. Bolj kot ob-

jektivne težave izpostavljati subjektivne slabosti, ki nas vseskozi spremljajo. Določena tematika zahteva podrobnejšo opredelitev ZK, o čemer bo smotrno sklicevati posebne problemske konference.

Konferenca ZKS železarne Ravne sprejema poročilo sekretarja

komiteja, organizacijskega sekretarja, uvodni referat sekretarja komiteja in ostala poročila ter zadolžuje komite konference ZKS železarne, da na podlagi referatov, diskusij in smernic pripravi predlog programa dela za naslednje leto.

Konrad Bezjak

Smernice in stališča za delovanje komunistov v prihodnjem obdobju

Občinska volilna konferenca ZKS Ravne na Koroškem je 10. decembra 1977 obravnavala politično poročilo o delovanju ZK, izvolila člane komiteja, sekretarja komiteja, statutarno komisijo, častno razsodišče, finančno nadzorno komisijo, člane MS ZKS in delegacijo ZK za OK SZDL. Konferenca je na osnovi poročila, uvodnega referata in razprave sprejela naslednje smernice za nadaljnje delovanje članstva ZKS občine Ravne na Koroškem.

1. Komunisti ocenjujemo, da smo v občini Ravne na Koroškem v letih 1973—1977 dosegli pomembne premike na vseh področjih družbenega razvoja. Ti premiki so predvsem v boljši samoupravni organiziranosti delavcev v združenem delu, kar jim omogoča, da se lažje vključujejo v samoupravno družbeno planiranje, razvijajo in krepijo delegatske odnose, se bolje dogovarjajo in sporazumevajo, zadovoljujejo svoje potrebe skozi svobodno menjavo dela v samoupravnih interesnih skupnostih, usmerjajo razvoj svoje krajevske skupnosti itd. Seveda pa so doseženi rezultati bolj v smislu samoupravnega organiziranja in delno tudi normativnega urejanja, kakor pa dejanskega menjanja odnosov, ki bi pomenili izboljšanje družbenoeconomskega in samoupravnega položaja delavcev v združenem delu. Zato se bomo komunisti morali v naslednjem obdobju še močneje zavzemati za vsebinsko spreminjanje odnosov v konkretni praksi.

Zakon o združenem delu in drugi sistemski zakoni so osnova za konkretno politično aktivnost vseh osnovnih organizacij ZKS in drugih družbenopolitičnih organizacij.

V predkongresni dejavnosti ZK moramo storiti vse potrebno za izboljšanje odločilne vloge delavcev v TOZD, da bodo lahko skupaj z drugimi delavci resnično odločali o pogojih in rezultatih svojega dela.

Zamujanje na področju normativnega urejanja samoupravnih odnosov v TOZD v skladu s političnimi smernicami in sistemskimi zakoni, posebno pa z zakonom o združenem delu, zahteva od nas vseh, da okrepimo aktivnosti za pripravo in sprejem vseh nujno potrebnih samoupravnih aktov, s katerimi bomo urejali medsebojne odnose v združenem delu.

Največ moramo storiti za urejanje in uresničevanje dohodkovnih odnosov, s katerimi bomo

pospeševali združevanje sredstev delavcev v TOZD in s tem materialno osnovo združenega dela. Pri tem pa ne smemo dovoliti, da se sredstva nesamoupravno in avtonomno koncentrirajo ter prelivajo, kakor tudi ne smemo dovoliti njihovo neracionalno in nesmotrno uporabo, ampak moramo težiti, da so združena sredstva pod neposredno kontrolo in odločanjem delavcev TOZD, ki so sredstva in delo združili.

2. Komunisti se moramo veliko bolj zavzemati, aktualizirati naloge s področja stabilizacije gospodarstva. Učinkovito in dosledno moramo izpolnjevati dogovorjeno politiko in ukrepe gospodarske stabilizacije, zapisane v resolucijah, letnih planih, planih stabilizacije, sanacijskih programih in drugih samoupravnih dokumentih. Pri vseh nosilcih planiranja moramo vztrajati, da odgovorne službe in poslovodni organi za vsako sredino pripravijo konkretne naloge za doseganje ciljev, postavljenih v srednjeročnih planih. V kontinuiranem procesu planiranja moramo izpostavljati odgovornost za neizpolnjevanje nalog, posebno nalog, ki izvirajo iz sanacijskih programov.

Politika gospodarske stabilizacije je zdaj temeljna družbena naloga, zato moramo skrbeti, da bo takšno ravnanje postalo prevladujoče v vseh organizacijah in vodstvih ZK, pri vseh nosilcih samoupravnih odločitev in vseh družbenih in občinskih organih.

Poleg tega se moramo zavzemati za uvajanje novih gospodarskih dejavnosti, s katerimi bomo popestrili in oplemenitili sedanjo gospodarsko strukturo ter s tem omogočili hitrejšo zaposlovanje žensk in mladine. Prav tako moramo ponovno oceniti realnost srednjeročnih planov, posebno v tistih OZD, ki poslujejo z izgubo.

3. Komunisti si bomo prizadevali za usklajevanje osebne, skupne in splošne porabe v skladu z materialnimi in drugimi možnostmi oziroma da bo ta zastajala za dejansko doseženo stopnjo rasti družbenega proizvoda. To bo med drugimi omogočilo združevanje večjih sredstev za odpiranje novih delovnih mest prvenstveno v materialni proizvodnji.

Usklajevanje celotne porabe se mora uresničevati v postopku kontinuiranega planiranja (to pomeni tudi med letom).

4. Neposredne priprave na 8. kongres ZKS in 11. kongres ZKJ nas obvezujejo, da v predkongresnem obdobju pospešimo uresničevanja ustavnih določil, za-

kona o združenem delu in drugih sistemskih rešitvah. Naša naloga je, da poleg kadrovskih priprav na oba kongresa preučimo resolucije in druge kongresne dokumente ter se zavzemamo za njihovo dosledno uresničitev v praksi. Pri tem se morajo OO ZK in druge DPO bolj odgovorno vključevati v analiziranje in reševanje problemov pri izvajanju zakona o združenem delu, da bodo dejansko v praksi nastajale vsebinske spremembe, ki bodo izboljšale samoupravni in družbenoeconomi položaj delavcev v združenem delu.

5. Komunisti si bomo prizadevali za takšno organiziranje zveze komunistov v občini, da bo kar najbolj prišla do izraza njena idejna in akcijska enotnost ter učinkovitost v sleherni organizaciji združenega dela, krajevni skupnosti in samoupravnih interesnih skupnostih.

Da bomo zagotovili družbeno vlogo ZK, moramo tudi posvetiti posebno pozornost sprejemanju in organiziranju ZK. Pri sprejemanju bomo morali bolj kot doslej upoštevati moralnopolitične in etične vrline kandidatov. Z ustreznim organiziranjem ZK moramo omogočiti večjo prisotnost članstva ZK pri razreševanju družbenoeconomiških in samoupravnih odnosov v vseh okoljih.

6. Da bomo lahko uresničevali naloge, ki stojijo pred nami, se moramo komunisti idejnopolitično usposabljalati in izobraževati. Pri tem bomo uporabljali različne oblike in metode organiziranja skupinskega in individualnega usposabljanja skladno s programi usposabljanja. Komunisti se moramo tudi zavzemati za sprotno usposabljanje delegatov temeljnih delegacij, da bodo kos svojim nalogam.

7. Obč. konferenca ZKS sprejema politično poročilo o delovanju ZK občine Ravne v obdobju 1973—77, uvodni referat sekretarja komiteja in ostala poročila ter zadolžuje K OK ZKS, da do naslednje seje občinske konference ZKS na podlagi teh smernic in razprave na konferenci pripravi predlog programa dela za naslednje leto. Program dela mora predstavljati konkretizacijo smernic in vsebovati naloge za akcijsko delovanje osnovnih organizacij ZKS za razreševanje družbenoaktualnih vprašanj naše občine.

NOVO IZVOLJENI ČLANI KOMITEJA

Adi Cigler, Zdravko Fajmut, Boris Florjančič, Alojz Germ, Jakob Jelen, Stanko Kordež, Josip Košuta, Beno Kotnik, Rudi Lepej, Meta Oderlap, Otmar Periklič, Edo Pogorevc, Jože Rednak, Peter Štrin, Franc Tušek, Anton Zaletelj, Ivan Zerdoner.

Za sekretarja OK ZKS je bil ponovno izvoljen tovariš Edo Pogorevc.

MISEL

Razen nekaterih literatov in filologov po mojih mislih še ni bilo človeka, ki nikoli v svojem življenju ni bil umetnik. Če drugače ne, vsaj v tistem hipu, ko je z ljubeznijo pogledal na umotvor ter začutil radost, ki je bila v srcu umetnikovem.

Sindikat železarne v letu 1977

Občni zbori osnovnih organizacij sindikata so v glavnem končani. Le ena osnovna organizacija bo svoj zbor imela v prvi polovici januarja 1978. Z udeležbo in vsebino občnih zborov smo lahko zadovoljni. Članstvo je izvolilo nova vodstva osnovnih organizacij, delegate za delegacije v občinski odbor kovinarjev, občinski konferenci in občinski sindikalni svet ter potrdilo predlog kandidatov za svet konference sindikata. Kadrovske priprave za nova sindikalna vodstva so potekale v skladu s splošnimi načeli kadrovanja in v večini osnovnih organizacij so sindikalne skupine bile osnovni element kadrovanja.

Ni namen tega članka podati celovite vsebinske ocene z občnih zborov osnovnih organizacij sindikata, ampak prikazati le del razprav, katere so aktualne, in na podlagi teh nakazati glavne smeri delovanja sindikata v prihodnjem letu.

Na občnih zborih je članstvo kritično ocenilo delovanje osnovnih organizacij sindikata v smislu kreativnosti in posamezni temeljni organizaciji ali delovni skupnosti. Nekatere osnovne organizacije so dojele potrebo po reorganizaciji in so se temu primerno reorganizirale v posameznih TOZD. Posamezne osnovne organizacije, ki zaposlujejo v glavnem nad 300 delavcev, pa niso šle v reorganizacijo. To svojo nekretnost utemeljujejo, da bi več osnovnih organizacij v TOZD negativno vplivalo na enotnost članstva, da ni dovolj kadrov, da je takšna organiziranost najboljša itd. Takšne in podobne trditve so neosnovane, ker cilji večine članstva so enotni in tudi funkcije delovanja, od samoupravnih, ekonomskih, političnih, socialnih, vzgojno-izobraževalnih do zaščitnih funkcij. Zato več osnovnih organizacij sindikata v velikih temeljnih organizacijah pomeni

samo nadaljnji proces demokratizacije naše organizacije, kjer lahko hitreje in uspešneje pridejo do izraza interesi delavcev. Tudi pri kadrovanju smo večkrat nezaupljivi in se velikokrat sučemo samo okoli znanih kadrov. Ravno posamezni razpravljalci na občnih zborih so s svojimi razpravami dokazali, da zelo dobro poznajo našo družbo in tudi posamezne zakonitosti v njej. Zato tudi v železarni ni bilo večjih problemov za sestavo izvršnih odborov, kjer so se dela lotili odgovorno, sodelovali z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, in vedno širili krog sindikalnih aktivistov. Veliko mladih delavcev je na občnih zborih kritično in ustvarjalno razpravljalo, sprejeli so tudi odgovorne funkcije in zadolžitve v sindikalnih organizacijah. V sredinah, kjer posamezniki ali skupine trdijo, da nimajo kadrov, ob splošnem pojavu širjenja kadrovske baze, naj sami odgovorijo, zakaj pri njih gre proces podružbljanja kadrovske politike v nasprotno smer.

Nadaljnji proces reorganizacije kot sestavni element delovanja sindikata bo v prihodnjem letu še vedno prisoten. Tudi nenehno širjenje in usposabljanje kadrov za delovanje v samoupravi in drugih družbenih funkcijah je stalna naloga sindikalne organizacije.

Članstvo je na zborih tudi ocenjevalo vlogo in aktivnost posamezne TOZD v delovni organizaciji, krajevni skupnosti in tudi širši družbenopolitični skupnosti. Pri temeljnih organizacijah združenega dela, ki so slabše gospodarile ob polletju in tričetrtletju, je bilo opaziti zaskrbljenost in zelo odgovoren pristop k odpravi vzrokov za boljše in ekonomično poslovanje. Večina izvršnih odborov je odgovorno obravnavala delovanje delegatskega sistema na vseh področjih in zato so tudi na občnih zborih govorili in sprejemali sklepe v smeri nadaljnega vsebinskega jačanja in dograjevanja delegatskih odnosov. Nekoliko slabše in tudi manjši poudarek je bil dan na vlogo in odgovornost sindikatov pri samoupravnem sporazumevanju in dogovarjanju, zato bomo morali več pozornosti posvetiti v prihodnjem letu temu področju. V nekaterih sredinah so izpostavili načelo sindikalne organiziranosti in delovanja o odgovornosti vsakega posameznika in vsakega organa za dogovarjanje in uresničevanje sprejete politike oziroma sklepov. Kot vemo, je temeljni način odločanja v sindikatih demokratično dogovarjanje in sporazumevanje. Ko je sklep po demokratični poti sprejet, velja za vse, tudi za tiste, ki z njim niso soglašali. Načelo demokratičnega centralizma bomo prav tako morali v sindikatih bolj spoštovati.

Na splošno lahko ugotovimo, da je večina občnih zborov ustvarjalno, kreativno ocenila delova-

nje osnovnih organizacij sindikata in to, kako čim hitreje in kvalitetnejše ustvariti samoupravne socialistične odnose v vseh sredinah našega življenja in dela.

Občni zbori so potrdili načelno usmeritev sveta konference o glavnih nalogah in usmeritvi sindikalnega delovanja v prihodnjem štiriletnem obdobju. Kadrovska usposobljenost sindikalnih funkcionarjev, potrebe po spremenjenem delovanju sindikalnih organizacij, vloga sindikata v našem samoupravnem sistemu in predvsem potreba članstva nam narekuje, da preidemo v pretežni meri k političnemu delovanju v sindikatih.

Ponekod je še miselnost in tudi navada, da se sindikati naj v glavnem ukvarjajo z obrobni aktivističnimi vprašanji od rekreacije, ozimnice, socialne pomoči do izletništva in podobno. Samo tovrstna aktivnost vsekakor škoduje sindikalni aktivnosti. Skrajni čas je, da preidemo iz ozkih aktivističnih okvirov in pristopimo k celovitejšemu vsebinskemu političnemu delovanju sindikalnih organizacij.

Zato je tudi načrtovana usmeritev za delovanje sindikatov v prihodnje, da nekatera področja, ki jih je sindikat zaradi potrebe in nerazvitosti posameznih služb še moral opravljati, prenese na posamezne strokovne službe, ki bodo lahko ta področja bolj kvalitetno in strokovno obvladovali. To so predvsem področja, kjer so se sindikati pojavljali kot direktni organizatorji, in to športno rekreacijsko področje, socialna problematika in kulturno področje. Sindikalne organizacije bodo tu vsekakor še prisotne, in to v smislu političnega načrtovanja, spremljanja in zasledovanja realizacije naših skupnih dogovorov. Ustrezne službe v delovni skupnosti kadrovske splošnih zadev bodo izdelale plane in ponudile določene aktivnosti ter te dejavnosti tudi organizirale. Tak pristop bo nedvomno omogočil kvalitetnejšo in racionalnejšo porabo sredstev in na drugi strani bodo imeli sindikalni aktivisti več časa za ostala področja sindikalne aktivnosti.

tp

Nova organiziranost SZDL na Ravnah

Krajevna skupnost Ravne na Koroškem je po obsegu, številu in gospodarskih objektih ena najmočnejših v Mežiški dolini. Da pa bi lahko zagotovili nenehno prisotnost vseh krajanov pri urejanju in odločanju o pomembnih družbenih zadevah, sta predsedstvo in izvršni odbor KK SZDL Ravne že preteklo leto na Ravnah ustanovila odbore SZDL po zaselkih, ulicah in v stolpnih. Vendar zaradi prevelikega števila sekretarjev (bilo jih je kar 41), se delo teh odborov ni organiziralo, kot je bilo zamišljeno.

Vendar na Ravnah SZDL ni nehala iskati najboljših metode organiziranja socialističnih množičnejših sil. Tako je že pred nekaj meseci izvršni odbor KK SZDL izdelal prodlog sheme, kako naj bi bila organizirana SZDL v bodoče. V tem času so bili vloženi veliki napor za ustrezno samoupravo in politično organiziranost krajanov KS Ravne. V tem letu bi se že organizirale KS Kotle in dve vaški skupnosti: Dobrije z okolico in Reka graben z

okolico. V vseh večjih soseskah, kot so Javornik, Šance, Čečovje, stari del mesta, Reka graben, Zelenbreg, Tolsti vrh — Dobrije in Janeče — Dobja vas naj bi delovali odbori SZDL z enim samim ciljem, da se bodo o vseh pomembnih vprašanjih dogovarjali in odločali krajani v čim širšem številu. Vsaka pomembna odločitev mora zrasti iz želj množičnosti in organiziranosti socialističnih sil delovnega ljudstva.

Da bi novo organizirani odbori SZDL tokrat resnično zaživel, se je IO KS SZDL Ravne v predhodnem postopku kandidiranja članov SZDL v te odbore z vsakim novim delegatom predhodno dogovoril za sodelovanje in reševanje najbolj aktualnih vsakodnevni vprašanj, ki so doslej rada ostajala nerešena. Za nemoten potek dela si bodo še v tem letu novi odbori SZDL po zaselkih sestavili svoje programe dela. Za nemoten potek pri reševanju bo za vsak odbor zadolžen en član IO KK SZDL.

F. Rotar

shema organiziranosti krajevne konference SZDL RAVNE NA KOROŠKEM

KITAJSKA MODROST

Človek tako malo pozna svoje slabosti kot vol svojo moč.

Ni težko vedeti, kako se kaj naredi. Težko je le to narediti.

Dober človek je tisti, ki zna prenašati krivico.

Sodnika smeš varati, zmerjati pa ne.

Vrata usmiljenja je težko odpreti in — zapreti.

Kdor se ne vzbne na visoke gore, ne pozna ravnine.

Samo z očmi drugih vidimo lastne napake.

Dopolnjujemo sporazum o delitvi OD

Uresničevanje zakona o združenem delu na področju razporejanja čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke

Po določilih ZZZD moramo v železarni urediti vrsto samoupravnih splošnih aktov s področja čistega dohodka — ČD — in osebnih dohodkov — OD:

— pravilnike o osnovah in merilih za razporejanje ČD in delitev sredstev za OD na nivoju TOZD in DS,

— samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za uresničevanje ČD in delitev sredstev za OD na nivoju DO,

— samoupravni sporazum o razporejanju ČD in delitev sredstev za osebno in skupno porabo na nivoju črne in barvne metalurgije — ČBM Slovenije.

Zato so bile formirane: komisija za uresničevanje ZZZD na nivoju DO, podkomisija za področje ČD in podkomisija za področje OD ter na nivoju ČBM posebna komisija za sporazum ČBM.

Naša strokovna služba za sistem OD je izdelala osnutek tez za uresničevanje ZZZD na področju ČD in OD ter ga predložila podkomisijam in delegatom, ki so bili izvoljeni na nivoju DO, tako da ima vsaka TOZD in DS enega delegata zbora delovnih ljudi in enega delegata osnovne organizacije sindikata.

Že ob sprejemu novega sistema delitve OD v juniju lani smo v glavnem upoštevali določila ZZZD, ker je bil osnutek zakona ob tem času znan. Tako je naša metoda vrednotenja dela skladna z ZZZD, saj je v materialnih Zveze sindikatov Slovenije navedeno:

Metoda analitične ocene del in nalog se uporablja za predvideno vrednotenje sistemiziranih in opisanih del in nalog. S tem v zvezi velja poudariti, da so v tistih OZD, kjer je bila sistemizacija delovnih mest namenjena organiziranju dela, kadrovske politiki in razporeditvi nalog med delavce in so analitično metodo delovnih mest uporabili za predvideno vrednotenje del in nalog (ter so bili opisi — ne samo nazivi delovnih mest — sestavni del sistemiziranja delovnih mest), medtem ko je OD rezultat izmer-

jenega oziroma ocenjenega delovnega učinka glede na predvideni učinek, v dokajšnji meri že zasnovali delitev sredstev za OD v skladu z ZZZD. Naša metoda, ki smo jo sicer imenovali »metoda vrednotenja delovnih mest«, je zasnovana tako, kot je navedeno zgoraj, torej usklajena z ZZZD in jo je smiselno samo preimenovali v »metodo vrednotenja dela«.

V ZZZD je navedeno, da se OD delavca določa tako, da ustreza rezultatom njegovega dela (ne delovnega mesta) in v skladu z načelom delitve po delu (ne po delovnem mestu). Pri tem gre za bistvo metod ocenjevanja. V materialnih za usklajevanje ZZZD je navedeno, da bomo tudi v bodoče uporabljali naziv delovno mesto, vendar le takrat, ko gre za njegovo lokacijo — mesto dela, potrebno izobrazbo, število delavcev, pristojnosti, delovne naloge v povezavi z aktom o sistemizaciji in shemo organizacije.

Za uresničevanje ZZZD v železarni je med drugim nujno:

— samoupravni sporazum o enotnih načelih delitve OD, ki smo ga že sklenili na nivoju DO in je v bistvu prilagojen ZZZD, moramo preimenovali v samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za ČD in OD ter ga dopolniti z določili za ČD po sporazumu črne in barvne metalurgije in z naslednjimi dopolnitvami, ki jih narekuje ZZZD:

— Prisotnost na delu je pogoj za doseganje delovnih rezultatov, ni pa in tudi ne more biti merilo za delitev sredstev za OD. Osnove in merila za ugotavljanje delovnega prispevka je treba izdelati za celotno višino obračunskega OD. Po ZZZD ni stalnega in gibljivega dela OD, ampak je ves OD gibljiv. Meriti je treba celotni učinek, ne le nadpoprečnega. To določilo posega v našo individualno stimulacijo, za katero bi bil bolj primeren naziv »individualni učinek dela«.

Bistvo zakonskega določila je, da se ta učinek meri od nič dalje in da ni zagotovljenega 100% osnovnega OD, kot v našem ve-

ljavnem sistemu — to je progresivni del krivulje za stimulacijo. Istočasno je vprašljiv tudi regresivni del krivulje, npr. 138 % norme je 25 % IS po našem sistemu. Namesto sedanje progresivno — regresivne (naraščajoče — padajoče) krivulje nagrajevanja učinkovitosti je treba uvesti linearno — proporcionalno krivuljo ali odstotek norme je enak odstotku stimulacije.

V primerih dela po normi ali po merilih uspešnosti je torej treba odpraviti omejitve maksimalne stimulacije, kljub temu pa zagotoviti kontrolo in poseg ukrepanja, da mora biti popreček doseganja med TOZD in DSSS v mejah dogovorjenih višin, če je poslovni rezultat TOZD ali DSSS enak.

Določilo sedaj veljavnega sporazuma, ki govori, da ima delavec, ki je začasno razporejen na drugo delo (delovno mesto) in bi tam prejemal nižji OD, pravico do OD po delovnem mestu, kjer ima odločbo, ni v skladu z načelom delitve po delu oziroma z ZZZD. Morali ga bomo menjati v tem smislu, da delavec pridobiva OD po delu, ki ga opravlja.

Po stališčih ZSS je norma eden od sprejemljivih načinov merjenja količine dela, vendar s pogojem, da je povezana še z drugimi merili. V tem smislu imamo merila gospodarnosti že vgrajena v sistem prek kolektivne stimulacije, v normo pa je treba natančneje vgraditi merila za kakovost dela.

V čl. 127 ZZZD je navedeno, da je v samoupravnem splošnem aktu, ki določa osnove in merila za OD, treba posebej določiti osnove in merila, po katerih se delijo sredstva za OD iz minulega dela — MD. V samoupravnem sporazumu ČBM in DO imamo stimulacijo MD določeno po sindikalni listi: OD za MD iz delovne dobe, OD za MD iz stalnosti in poleg tega v DO OD za MD iz podskupine zahtevnosti dela (PSZD).

Velja pripomniti, da ima MD iz PSZD enak pomen kot MD iz delovne dobe ali stalnosti in da smo se zanj samoupravno pogovorili. Dokler ne bo podan model vrednotenja MD, bomo morali uporabljati sedaj veljavne kriterije.

Po čl. 131 ZZZD je treba določiti zajamčeni OD delavcev v TOZD in DS v višini, ki zagotavlja delavcu materialno in socialno varnost.

Samoupravni sporazum o delitvi OD, ki smo ga tudi že sprejeli na nivoju TOZD in bivših DSSS, moramo preimenovali v pravilnik ter ga dopolniti enako kot zgoraj navedeni samoupravni sporazum. Poleg tega ga bomo dopolnili še z naslednjimi določili:

V poglavju »kolektivnega uspeha dela«, ki ga bi preimenovali v »kolektivni učinek dela« skladno z ZZZD, predlagamo dopolnitev v tem smislu, da je za kolektivni učinek treba izdelati ustrezen poslovnik, kot imamo izdelan poslovnik o normah in poslovniki o oceni uspešnosti dela.

Za vsa določila iz sindikalne liste (sedaj stališča ZSS o ostalih osebnih prejemkih) predlagamo, da jih uredimo z enotnim pravilnikom, ki ga sprejemamo vsako leto oziroma sprejemamo vsako leto samo spremembe in dopolnila glede na predhodno leto.

Nadomestilo OD za praznike je treba urediti skladno z zakonom, kar pomeni, da je delavec upravičen do nadomestila samo v dnevih, ko bi sicer moral delati.

Samoupravni sporazum črne in barvne metalurgije ima naslednje glavne dopolnitve:

presojanje uspešnosti poslovanja TOZD in DS izvedemo s kazalcem normalnega poslovnega uspeha oziroma dohodkovno mero (teze ZSS) panoga, DO, TOZD ali DS doseže normalni poslovni uspeh takrat, ko je njihov dejanski čist dohodek enak normalnemu. Sredstva za OD lahko razporedimo v odvisnosti od učinkovitosti dela, to je od stopnje dohodkovne mere. Tudi sredstva za skupno porabo in akumulacijo so odvisna od stopnje učinkovitosti oziroma od odvisnosti dohodkovne mere.

Sporazum je zasnovan tako, da ob nespremenjeni produktivnosti zaradi cikličnega spreminjanja

Park počiva

cen niha dohodek oziroma čist dohodek in da morajo temu slediti OD, vendar z relativno manjšimi odkloni;

— da sredstva SP prenesemo mnogo večja nihanja zaradi sprememb v dohodku, spreminjajo se lahko relativno enako kot čist dohodek;

— hiter padec dohodka najbolj prizadene akumulacijo, hiter porast cen pa ji gre najbolj v prid.

Naše delavce med drugim zanima, ali bo ob tem prišlo tudi do novih opisov dela in ocenitev dela. Opisi dela in ocene dela, kot jih imamo danes, ustrezajo zahtevam ZZZD. V primeru, da se delo bistveno spremeni, pa se lahko izdelajo novi opisi in izvede ponovna ocenitev.

Filip Rožanc, vodja službe za sistem osebnih dohodkov

ISKRE

Zgodovinarji so odvetniki, ki zastopajo že umrle kliente.

Macmillan

Zgodovinski prikazi brez laži so strašansko dolgočasni.

France

»Ulica iglavcev«

Za duh, ne za črko ZZD

Nedvomno je bil zakon o združenem delu v tem letu podstat družbenega življenja, še posebej zanimiv pa postaja v zadnjem mesecu leta. Problematika, ki ob tem nastaja, pa močno sega v delo družbenega pravobranilca samoupravljanja, zato smo **tov. Ivanu Žagarju**, DPS za občino Ravne, zastavili nekaj vprašanj.

»ZZD obvezuje vse delovne organizacije, da do novega leta sprejmejo celo vrsto samoupravnih aktov. Ali ni bojzani, da bi zaradi časovne stiske prišlo kje do bolj formalistične zadostitve zakonu, kot za temeljito obravnavane in demokratično sprejete sporazume?«

Žagar: »Menim, da obstaja precejšnja nevarnost, in sicer zato, ker predlogi, ki so jih pripravile strokovne službe, niso bili podvrženi idejnopolični oceni DPO ter dejansko samoupravni obravnavi sprejemanja. Družbenopolitične organizacije se žal niso dovolj vključevale v to in redki so primeri, ko je OO sindikata ali ZK pristopila k temeljitosti oceni stanja in pri tem ustvarjalno delovala oziroma vplivala. Žal gre bolj za to, da se zadosti črki zakona, za formalnost, saj v kreiranju teh aktov niso bili vključeni delavci in samoupravni organi. Njihova vloga pri tem je bila marsikje nepomembno majhna, skoraj nikakršna.

Primer: pri Merxu bodo delavci dobili 12. decembra šele osnutke aktov, referendum pa bo že letos. Podobna situacija je še v nekaterih drugih OZD. Jasno, da v takih primerih ni mogoče govoriti, da je delavec te stvari vsebinsko obravnaval. Tako so npr. pri urejanju dohodkovnih odnosov postavljene formule, načela, ki so v bistvu prepisane iz ZZD, pisali pa so jih strokovni delavci, namesto da bi se najprej delavci v TOZD dogovorili za odnose, ki jih načelno postavlja ZZD — jih potem vgradili v SSA. Zaradi takega pristopa je večina delavcev nezainteresirana za urejanje dohodkovnih odnosov, so tudi neobveščeni o bistvu novih ekonomskih odnosov, o posledicah itd.

Sorazmerno neaktivne so tudi komisije za izvajanje ZZD. Občinska komisija in njene podkomisije so v TOZD obravnavale sicer mnogo vprašanj, a skoraj vse na lastno iniciativo. In končno je tako, da sprejemanje aktov poteka pod pritiskom rokov in gesla, da bodo sicer 80% OD.«

»Torej se vam zdi, da stvari niso dovolj pretehtane in bodo zato sprejeti akti že kmalu terjali temeljite popravke?«

Žagar: »V občini Ravne bomo takoj po 1. 1. 1978 pristopili k vsebinski oceni sprejetih aktov. Če ne bodo v skladu z zakonom, ustavo in drugimi zakonskimi uredbami, bomo takoj sprožili pobude za dopolnitve, po potrebi pa tudi postopke pri ustavnem sodišču združenega dela. Aktivirala se bo komisija za pregled samoupravnih splošnih aktov, z delom bo nadaljevala komisija za izvajanje ZZD, pa tudi inšpekcijske službe se bodo vključile, kolikor je v njihovi pristojnosti. Glede na omenjene slabosti pri uresničevanju

nju ZZD bo treba v marsikateri OZD stvari dopolnjevati.«

»Ali priprava vseh teh aktov pomeni, da so drugi problemi ta čas nekoliko v ozadju? Do kakšne mere se umikajo?«

Žagar: »Osrednja pozornost je usmerjena v ta vprašanja. Primanjkuje časa in kadrov za vso drugo problematiko. Pomembno pa je vedeti, da urejanje dohodkovnih odnosov pomeni izhodišče za hitrejše urejanje drugih samoupravnih odnosov. Na vsak način bo lažje, ko bomo imeli zgrajene temelje.«

»Delovno področje DPS je zelo obsežno. Se vam zdi, da je problemov zmeraj več, ali število morda upada?«

Žagar: »Za letos še ni statističnega poročila. Ocenjujem, da število zadev narašča, spreminja pa se njihova vsebina. Lani in še prej je bilo ogromno stanovanjskih zadev, zadev s področja varstva zakonitosti ter delovnih razmerij. Skupaj s sindikati in drugimi DPO smo izboljšali vsebino SSA, zagotovili doslednejše izvajanje postopkov itd., s čimer se je močno znižalo število zadev, ker se pač samoupravne pravice zakoniteje urejajo v samih OZD. Pri tem je zelo pomembna vloga sindikata, ravno njegov prispevek je odločil, da so se nekatere stvari v OZD sistemsko uredile. Ne mislim, da bo problemov kdaj zmanjkalo. Za zdaj so najbolj v ospredju vprašanja ekonomskih odnosov in delitve OD. Tudi v prihodnje se obseg dela ne bo zmanjšal, saj se bo treba temeljiteje posvetiti zaščiti družbene lastnine, razvoju delegatskih odnosov, obveščanju, disciplini, problemom gospodarjenja itd.«

»Preprosto rečeno, ali prihajajo ljudje k vam zaradi lukenj v sporazumih in zakonih ali pa obratno zaradi natančno sestavljenih členov, ki jim dajejo pravico do nečesa, oni pa te pravice iz raznih vzrokov ne morejo uveljaviti? Gre torej za dva problema: ali pomanjkljivo sestavljeni akti ali v nekem smislu nepriznavanje nekih pravic? To pa verjetno ni več samo stvar posameznika, marveč bržkone družbeni problem. Kaj menite o tem?«

Žagar: »Na splošno je to seveda družbeni problem. Gre za slabosti v našem samoupravnem življenju, za neusklajenost med samoupravnimi splošnimi akti, za neusklajenost z ustavo in zakoni itd. Denimo, če delovna organizacija svojega sporazuma ne prilagodi branžnemu, velja branžni itd. Gre tudi za neustrezno družbeno naravnost samoupravnih splošnih aktov. Primer: samoupravni sporazum o delitvi stanovanj konkretno v železarni ni v skladu s stališči sindikatov, v nekem smislu pa tudi podpira oziroma omogoča neupravičeno socialno razlikovanje. Problem so tudi neustrezni kriteriji za nagrade ob delovnih jubilejih. Če nekdo dela na družbenih sredstvih za proizvodnjo — vseeno kje — mu moramo to v celoti priznati, ne pa da mu štejemo le tista leta, ko je delal v eni OZD, drugih let, ko je ustvarjal v ne-

kem drugem kraju oziroma drugi OZD, pa ne.

Poseben problem je to, da marsikdaj neustrezni organi ali celo posamezniki odločajo o pravicah in dolžnostih delavca, pa tudi postopkov za varstvo zakonitosti še ne izvajamo dovolj dosledno. V mnogih primerih je treba delavca samo pazljivo poslušati in največkrat le svetovati, ga poučiti o načinu reševanja njegove zadeve. V bistvu bi mnogo stvari lahko rešili brez pomoči DPS, saj običajno nihče ne pride sem kar na vrat na nos, ampak šele, ko uvidi, da se njegov problem v OZD ne rešuje ali, da se rešuje neustrezno, da je prizadeta njegova samoupravna pravica itd.«

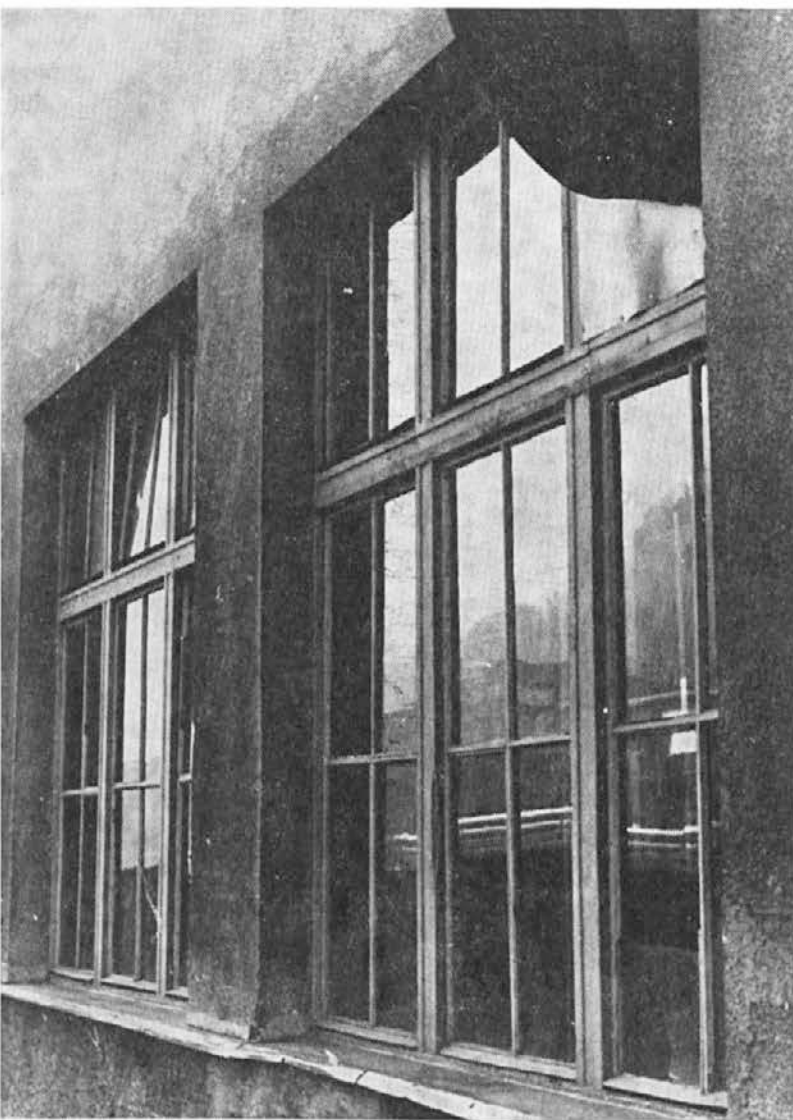
»Čeprav ne poznajo vsi občani temeljito ZZD, pa vsak gotovo ve, da vsebuje načelo delitve po delu (znano že iz ustave). Kakor bi mislili, da je to načelo lahko uveljaviti v proizvodnji, kjer se delo posameznika meri numerično (plačan je ali naj bi bil po količini vložnega dela, ki da novo količino — to je število novih produktov), vemo, da stvari niso preproste. Je pa vrsta poklicev, od najpreprostejših do akademskih, za katere morda še ni pravega 'metra'. Kako urediti delo teh poklicev? Vzemimo za primer dva novinarja z enako izobrazbo. Eden piše reportaže in komentarje, drugi je novičar. Ali je njuno delo enako, ali ni delo prvega ustvarjalno, medtem ko drugi zgolj beleži že izvršena dejstva?«

Žagar: »Načelo delitve po delu je v materialni proizvodnji uresničeno le navidezno, predvsem zato, ker so doslej nagrajevali po količini proizvedenih proizvodov. Nagrajevanje po delu v materialni proizvodnji pa mora vsebovati tri stvari: količino proizvodov, kvaliteto in gospodarnost. Sedaj je zagotovljen 90% ali 100% osebnih dohodkov že s tem, da pridemo vsak dan v službo. V bodoče pa, če delavec ne bo nič naredil, se zahtevnost njegovega dela pomnoži s faktorjem 0 in je OD enak nič.

In še: kaj pomaga, če nekdo proizvede po količini veliko, pri tem pa pokvari stroj, naredi normalno veliko izmečka itd.

Pravilno ugotavljate, da v nematerialni sferi ni metra. Seveda ga ni, ker ga nismo naredili, ali pa so ga ponekod, vendar so odstopili od tega, ker jim ta pač ne ustreza, saj je jasno, da je bolj ustrezen zagaran tiran OD. V bistvu gre za privilegiran položaj vseh delavcev, ki niso nagrajeni po uspešnosti dela, poleg tega pa so dobri delavci oškodovani.

Kjer se ne meri uspešnost dela, je osnovni problem, kako priti na delovno mesto z visokim OD. Sekundarnega pomena je, kaj bo tisti na tem delovnem mestu dejansko naredil. Primer novinarjev je jasen: komentator opravlja zahtevnejše in bolj sestavljeno delo, zato bi morala biti vrednost njegovega dela višja, zahtevana tudi višja izobrazba kot pri novi-

Odsevi

čarju. Za vsakega posebej je treba izdelati merila učinkovitosti.»

»Ali že prehajamo na to, da vrednotimo delo in ne delovnega mesta?«

Žagar: »Zakon zahteva, da naj bo OD odvisen od uspešnosti dela. Napačno je mnenje, da zakon povzroča uravnilovko, pač pa je naravnost v prid boljšega gospodarjenja in na to, da bo OD slehernega posameznika odvisen od njegove dejanske učinkovitosti oziroma individualnega prispevka k boljšemu gospodarjenju. Vre-

dnotimo pa zahtevnost delovnega mesta oziroma dela in zahtevnost opravil ter količino, kvaliteto in gospodarnost delavčevega dela.«

Problematika je vsekakor zanimiva, saj živo zadeva vsakega posameznika, ki bi bržkone rad še več konkretnih odgovorov, a je tako, da se enim iztekajo roki, drugim odmerjen prostor, kakor nam v tem primeru, zato morda ni odveč sugestija, da tudi lastno razmišljanje kam privede. Tovarišu Žagarju pa hvala za odgovore!

Z. Strgar

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

V Črni zelena luč za zimski turizem

Ko smo tokrat obiskali Črno na Koroškem, je že bila ovita v dokaj debelo snežno odejo. Na krajevni skupnosti, kamor smo bili namenjeni, pa so bili zgovorni in razpoloženi, kot da je pri njih toplo in sončno. Tu smo tudi srečali Eda Lorberja, predsednika te krajevnega skupnosti. Postavili smo mu nekaj najbolj aktualnih vprašanj iz dela in življenja KS. Takole je povedal:

»Letošnji plan dela naše KS je dokaj obširen, morda celo pre-

več, če povem, da ga je moralo realizirati zelo majhno število operativnih delavcev (osem). Z izredno delovnim tajnikom in komunalno komisijo s predsednikom tovarišem Repanškom ter ob stalni podpori sveta KS nam je v celoti uspelo predvideni letni plan realizirati.«

»Kaj ste torej letos pridobili v Črni?«

»Naš kraj je letos med drugim pridobil naslednje: nov vodovod

Kovšak, popravilo in rekonstrukcijo vodovoda v Podpeci, razširili in uredili smo cesto Črna—Smele—Topla. V Jazbini pa pravkar potekajo montažna dela na elektrifikaciji tega zadnjega neosvetljenega območja v naši občini. Povejmo ob tej priliki, da ima pri tem res največ zaslug predsednik gradbenega odbora Geza Ovček.

Poleg teh nalog pa smo izvajali številne manjše akcije na območju komunalnih ureditev in asfaltiranju lokalnih cest. Videz Črne se je v zadnjem obdobju precej spremenil. Seveda pa pri vsem tem nismo pozabljali na ureditev sosednjih zaselkov. Tako smo v tem letu že pričeli urejati cestno povezavo v Rudarjevem. Financiramo jo iz presežka zbranih sredstev cestnega posojila.

Le z veliko zagnanostjo nekaterih že omenjenih prizadevnih krajanov ter s pomočjo mladine in vojakov, ki so nam priskočili na pomoč tako pri zemeljskih delih za vodovode kot sedaj pri elektrifikaciji v Jazbini, smo dosegli takšne uspehe. Pri tem pa je še najbolj važno, da smo si s tem prihranili kar precej denarja, ki smo ga že vložili oplemenitenega v druge namene za razvoj kraja.«

»Katera dela še potekajo?«

»Že pred časom smo pri osnovni šoli pričeli graditi športni park, ki naj bi bil narejen v prihodnjem letu. Trenutno pa je tudi v teku pomembno delo na rekonstrukciji in popravilu ceste v Podpeci, saj je že dolgo veljala za eno najbolj neurejenih in dokaj nevarnih. Pri svetu KS pa si zelo prizadevamo, da bi v čim krajšem času pričeli z izgradnjo stanovanjskega bloka v Rudarjevem.«

»Verjetno ob tem času že tudi razmišljate o delih, ki jih boste morali opraviti v letu 1978.«

»Ker se bo v prihodnjem letu v naši občini ustanovili komunalno podjetje, smo še toliko bolj skrbno pristopili k izdelavi plana komunalnih del za prihodnje obdobje. Potrebe na tem področju so namreč še zmeraj velike. Naštel bi le nekaj najbolj pomembnih. Znano je, da so otroci v Črni še zmeraj zelo ogroženi na poti v šolo. Zato smo sklenili, da čimprej uredimo pločnike skozi naselje Rudarjevo in Žerjav. Nadaljevali bomo z deli na cesti v Podpeci in ureditev oziroma asfaltiranje ceste v Koprivno. Pri teh delih bomo porabili del sredstev, zbranih s krajevnim samoprispevkom. Po vsej verjetnosti bomo v prihodnjem letu pričeli z izgradnjo novega kulturnega doma v Črni.

Poleg vseh teh težkoč pa se srečujemo tudi s hudourniškiimi vodami, pa tudi Meža nam ne prižanaša, saj je ponekod že pričela izpodjedati edino cesto, ki nas povezuje v ostalim svetom. Zaradi tega smo zaprosili Skis za potrebna sredstva. Zaradi pomanjkanja stanovanj na koncu Mežiške doline nameravamo v letu 1978 še zgraditi en stanovanjski blok v Rudarjevem s sredstvi mežiškega rudnika, občinskega solidarnostnega sklada in TOZD gozdarski obrat Črna. Seveda bomo ob tem morali končno tudi v tem delu naše krajevnega skupnosti urediti zelenice in otroška igrišča.«

»Znano je, da v Črni zapade precej snega. Kako ste se na krajev-

ni skupnosti pripravili na letošnjo zimo?«

»Res je, da je snega v Črni dosti več kot kje drugje v Mežiški dolini. Pri zadnjem sneženju smo ga dobili kar 30 cm več kot nižje v dolini. Prav zato nas tarejo še skrbi, kako v čim krajšem času očistiti vse ulice in lokalne ceste, saj za to nimamo potrebne mehanizacije. Le z dobro voljo naših kmetov nam je tudi v tem letu uspelo podpisati z njimi pogodbe za čiščenje snega. Pri tem pa tudi velja poudariti, da je KS Črna ena najbolj razvejanih in je prav od pluzenja odvisno, ali bodo otroci prišli pravočasno v šolo iz Koprivne in delavci na delo iz Javorja. Zato ob tej priliki naprošam vse naše krajanke, da bodo v zimskih mesecih bolj strpni in nas razumejo, da ne moremo v eni uri splužiti samo z dvema plugoma toliko kilometrov lokalnih cest.«

»Kako pa kaže z razvojem zimskega turizma?«

»Priznati moram, da smo snega v Črni tudi veseli, saj upamo, da bo končno spet zaživel zimski turizem. Tudi cene žilnice bodo pri nas enake lanskim, kar bo gotovo vplivalo na obisk smučarjev. Razveseljivo pa je tudi, da je z novim vodstvom zaživel tudi hotel Planinka, saj je krajanom in obiskovalcem iz drugih krajev nudenega več razvedrila.«

F. Rotar

ZGODILO SE JE PRED 100 LETI

Poglejmo, kaj vse se je zgodilo pomembnejšega l. 1878 in kaj bodo kje slavili kot stoletnico.

— Na berlinskem kongresu so velesile priznale Bolgarijo, Črno goro, Romunijo in Srbijo kot neodvisne države. Avstrija je zasedla Bosno in Hercegovino. S tem je bilo konec večstoletne turške oblasti na Balkanu.

— V Palestini je nastala prva zionistična naselbina.

— Engels je izdal knjigo »Anti-Dühring«.

— Zaradi dveh atentatov na nemškega cesarja je Bismarck izdal tako imenovani zakon proti socialistom (v veljavi do l. 1890). Stoecker je v Nemčiji ustanovil protimarksistično krščansko socialno delavsko stranko.

— Rodil se je pesnik Oton Župančič.

— V književnosti ustvarjajo realisti in naturalisti Zola, Ibsen, Turgenjev, Mark Twain. To leto izidejo dela: Goncourt, »Dekle Eliza«, Keller, »Zürische novele« itn.

— Komponirajo Čajkovski, Brahms in Bruckner.

— Raziskovalci prodirajo v Afriko, zdravniki odkrivajo povzročitelje bolezni; Pasteur izda delo »Mikrobi«.

— V Parizu priredijo svetovno razstavo in ustanovijo svetovno pošto zvezo.

— Mannlicher izdelava puško na več nabojev.

— V Gothi postavijo prvi krematorij v Evropi.

22. DECEMBER — DAN JLA

22. december — to je dan rojstva JLA, praznik vseh oboroženih sil SFRJ, delovnih ljudi in občanov, vseh naših narodov in narodnosti. Čestitamo našim graničarjem, čeprav malo pozno, z željo, da še naprej tako složno branijo in čuvajo naše meje!

Ceprav je bila naša domovina večkrat izpostavljena organiziranim in močnim zunanjim pritiskom in grožnjam, smo mi, po zaslugi razvite obrambne sposobnosti, vedno uspeli premagati vse pritiske in grožnje ter ostali dosledni lastni poti in socialistični graditvi.

Ceprav smo v NOB dosegli popolno zmago nad fašističnimi zavojevalci ter domačimi izdajalci, za JLA ni bilo oddiha. V takrat komaj osvobodjeni državi se je soočila s tem, da je uničila ostanke kontrarevolucionarnih band, ki so poskušale nadaljevati odpor in nas ovirati pri obnovi dežele; nadalje, treba je bilo organizirati vojaški pouk, starešine idejnopolitično izobraževati in sodelovati pri izgradnji ter obnovi dežele v vseh pogledih, bodisi na političnem, kulturnem ali družbeno-ekonomskem.

Vse te naloge je JLA opravila z nesluteno zagnanostjo, pri čemer je nenehno poglobljala in bogatila svoj revolucionarni ljudski značaj. Enotnost ljudstva in armade, skovana v NOB in poglobljena v skupnem naporu pri obnovi in izgradnji dežele, je postala vogelni kamen naše obrambne moči in nerazrušljiv temelj splošne ljudske obrambe.

Mednarodna nasprotja, ki so se kazala v vsej svoji ostrini, so tudi po drugi svetovni vojni zahtevala, da so naše oborožene sile neprekinjeno vzdrževale visoko stopnjo borbene pripravljenosti in moralnopolitične enotnosti. Prav zato se je vojaški kader maksimalno angažiral za lastno urjenje, pouk in vzgojo borcev. Ta kader, sestavljen iz pripadnikov delavskega razreda, kmetov in napredne inteligence, se je z enako energijo, kot jo je izkazoval v boju, lotil pouka in učenja.

Naše oborožene sile lahko pojmujejo po njihovi množičnosti in strukturi kot najpopolnejši izraz notranje stabilnosti samoupravnega socialističnega sistema in njegovega mednarodnega ugleda, kot neizpodbiten dokaz moralne politične enotnosti delavskega razreda in delovnih ljudi, bratstva in enotnosti narodov in narodnosti.

Na desetem kongresu ZKJ je tovariš Tito poudaril, da »dosedanja izgradnja sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozščite spada med najpomembnejše uresničitve našega družbenega razvoja.« Idejna enotnost in velika politična zavest pripadnikov oboro-

ženih sil so prispevale k odločilnemu odporu nacionalističnim, liberalnim in drugim silam.

Naša armada, kot skupna oborožena sila narodov in narodnosti, z najglobljo upravičenostjo nosi ime armade bratstva in enotnosti. Prav tako velja to tudi za teritorialno obrambo, katere pripadniki so ne enkrat pokazali pripravljenost braniti tako svoj kraj, kot vsak drug kraj v Jugoslaviji, ki bi bil ogrožen. Zato se v naših oboroženih silah vsak Hrvat, Srb, Makedonec in Crnogorec, Slovenec in Musliman, Albanec in Madžar, Slovak in Rusin, Rom in Vlah počutijo kot v svoji hiši. Nacionalna enakopravnost na področju obrambe je logičen izraz skupnih interesov in nacionalne enakopravnosti, ki je pod vodstvom delavskega razreda in njegove avantgarde — Zveze komunistov, toda s socialističnim samoupravljanjem, uresničena v političnem, ekonomskem in kulturnem življenju. Kaže se v iskrenem tovarištvu in medsebojnem spoštovanju starešin in vojakov vseh narodnosti, v njihovem enakem položaju, v bogastvu izražanja nacionalnih lastnosti in kultur, v tistem vznemirljivem patriotskem občutku, da je vsaka enota, vojašnica in karavla — mala Jugoslavija.

Prav je, da se spomnimo besed, ki jih je izrekel tovariš Tito: »Toda, tovarišice in tovariši, kdo bi vam lahko danes vzel samoupravljanje iz rok? Milijske množice samoupravljalcev se globoko zavedajo svoje vloge, svojih možnosti in svoje moči. Kdo bi to mogel? Mar takšne skupice? Imamo Socialistično zvezo z osmimi milijoni članov, ki uresničuje programe graditve socializma. Kdo bi lahko to osem milijonsko Socialistično zvezo odvrnil s poti, po kateri gre? Ali pa, recimo, kdo bi mogel premagati našo armado, ki bi, če bi bilo potrebno, štela milijone? Kajti naša armada je globoko zavestna, je sestavni del vas samoupravljalcev, zrasla je iz krvi v osvobodilni vojni, iz vseh naših narodov in narodnosti. Vse naše nacionalnosti so prispevale svoj delež k našemu orjaškemu boju. Zdaj imamo tudi teritorialno obrambo, ki šteje kakih milijon ljudi in to z orožjem. Le-ti se vzgajajo v socialističnem duhu, na osnovah samoupravnega sistema...«

Ob dnevu naših oboroženih sil čutimo ponos in radost, da smo pod vodstvom Zveze komunistov in tovariša Tita izgradili enotne obrambne sile vse družbe, da jim od leta 1941 načeljuje vrhovni komandant maršal Tito — simbol naših zmag v NOV in veličastnih dosežkov v miroljubni graditvi socialistične, samoupravne in neuvrščene Jugovije.

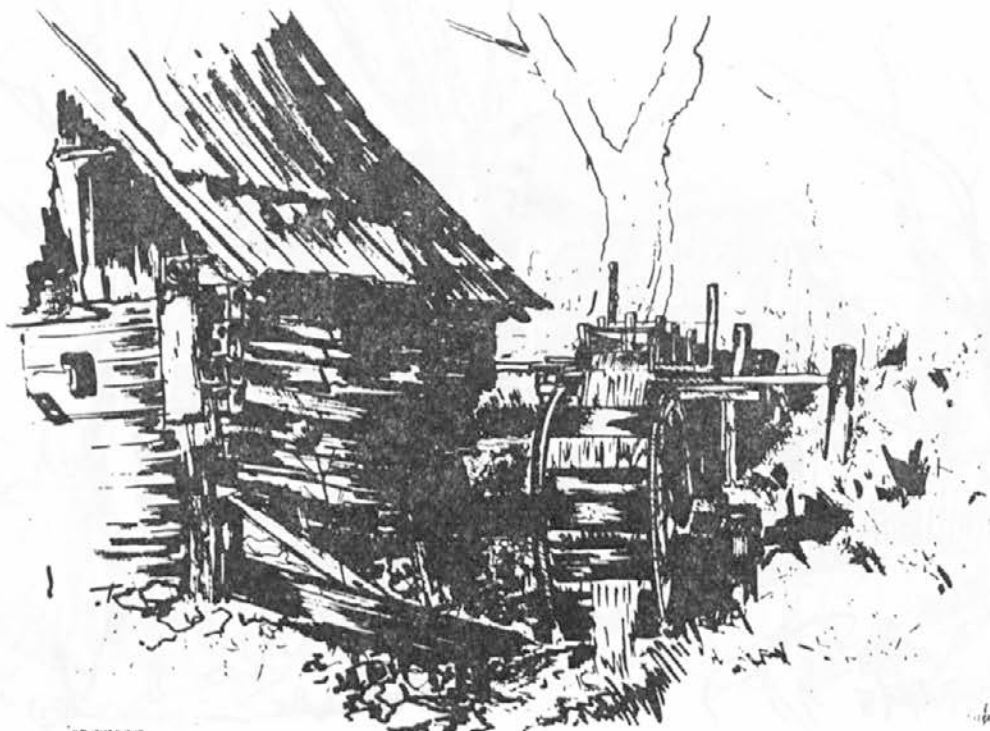
V. G.

Šampionat znanja — Tito — revolucija — mir

V oktobru in novembru je potekal svojevrsten šampionat znanja »Tito — revolucija — mir«. Lahko bi rekli, da je to politična šola marksističnega izobraževanja za širok krog mladih. Bil je namenjen počastitvi rojstnega dne tovariša Tita in 40. obletnice njegovega prihoda na čelo KPJ. Idejno zasnovo in po-

kroviteljstvo so prevzeli predsedstvo konference ZSMJ, armadni general Kosta Nadj, predsednik ZZB NOV Jugoslavije in jugoslovanski list za mlade »Kekec«.

Za organizacijo tekmovanja v naši občini je bila zadolžena komisija za SLO pri OK ZSM Ravne na Koroškem, ki je to nalogo

Franc Boštjan, Zdovčev mlin, risba

Srečno
in
uspešno leto

1978

želita

KS ZSMS Železarne Ravne in
uredniški odbor Mladega fužinarja

dobro opravila. Za tekmovalce se je prijavilo sedem ekip. Zaradi tako velikega števila se je tekmovalno delo na dva dela; v izbirna tekmovalna in občinsko finalno tekmovalno.

Izbirno tekmovalno je bilo 28. 10. v Kotljah in 4. 11. v Mežici. V Kotljah so tekmovali ekipe OO ZSM Kotlje, OO ZSM Tovarne hlačnih nogavic Prevalje in OO ZSM železarne. Prepričljivo je zmagala ekipa iz Železarne Ravne. V Mežici pa so se pomerili med seboj mladi iz OO ZSM TOM, OO ZSM OŠ Črna ter OO ZSM Čevčevje, ki je bila tudi zmagovalca.

Zmagovalni ekipi sta se pomerili v znanju 10. 11. v Titovem domu na Ravnah. V zagriženem boju je zmagala z minimalno razliko ekipa Železarne Ravne. Zmagovalna ekipa si je priborila tudi častno dolžnost, da je zastopala našo OK ZSM Ravne na regionalnem tekmovalju v Slovenj Gradcu. Tekmovalno je bilo dobro pripravljeno, tudi zanimanje je bilo precejšnje, saj so bile dvorane na vseh treh prireditvah nabito polne.

Veliko je prispeval k popularizaciji tekmovalja ansambel »Kora« iz Dobje vasi. Oddaje

sta dobro vodila tov. Metka Predikaka in tov. Stane Bodner. Regijskega tekmovalja so se udeležile OK ZSM Dravograd, Slovenj Gradec in naša OK ZSM Ravne. Tekmovalno je bilo 15. 11. v Umetnostnem paviljonu v Slovenj Gradcu. Ponovno so mladi iz železarne zmagali. Čestitamo! S tem pa so dobili pravico nastopati na zaključnem republiškem tekmovalju v Kranju. O izidu le-tega žal še ne moremo poročati.

Ekipo, ki je tako uspešno zastopala nas mlade iz Železarne Ravne, so sestavljali: tov. Vida Kovač, ki je vodja ekipe, Boris Kastivnik, Franjo Miklavc, Ljuba Grubelnik, Marina Knežar ter Zdravko Fajmut. Vsekakor pa moramo pohvaliti tudi ostale ekipe, ki so se prav tako športno borile. Zmagovalec je pač samo eden.

Na tem šampionatu znanja smo dobili zmagovalca, poražencev pravzaprav ni, zakaj vsak mladinec, ki se je udeležil tekmovalja, prav gotovo ve dosti več o revolucionarju, borcu za mir in samoupravljanje, o ljubljenskem tovarišu Titu. Jože Pačnik

bo pokazalo tudi naše gostoljubje), zahteva pa veliko priprav in predvsem, da bi bili naši ljudje o njej obveščeni. Zato je v Mladem fužinarju že izšel članek, ki je predstavljal srečanje, zdaj pa teče predstavljanje posameznih udeleženk srečanja.

Osnova teh srečanj je krepitev bratstva in enotnosti naših narodov in poglabljanje medsebojnih stikov tako med mladimi, kot med občani teh bratskih občin, ohranjanje tradicij NOB, izmenjave izkušenj na kulturnem in ekonomskem področju in spoznavanje življenja delovnih ljudi.

Zapisala bi še, da upam, da se bo kdo od mladih ob prebiranju tega sestavka zamislil in sprejel odločitev, ki je verjetno že dolgo tlela v njem ter se nam pridružil. Javite se kar na OK ZSM, prav vesel vas bomo. Je pa še nekaj: Mladi fužinar je glasilo mladih delavcev Železarne Ravne. Ti preživijo čas, ko niso v službi, v svojih KS, torej so tudi krajanji in zato je tudi Mladi fužinar glasilo delavcev in krajanov. Čeprav je to glasilo mladih, je bilo na njihovih straneh moč zaslediti prav malo njihovih prispevkov in zato se pod sestavki pojavljajo več ali manj ista imena. Če sklepamo po zadnji številki, pa se stanje vendarle izboljšuje. Upajmo, da so mladi resno prišli za peresa in da nas bodo še naprej obveščali o svojih težavah in uspehih.

Marjana Volmajer

Premislite in sodelujte

Vse kaže, da se mladi ne zanimajo ravno preveč za naš sistem informiranja ali pa v njem vsaj ne sodelujejo aktivno. Vsi vemo, kako pomembno je, da v naši družbeni ureditvi dobimo dobre, hitre in resnične informacije, prebiramo časopise in poslušamo radio ter gledamo TV in smo bolj ali manj »na tekočem« o vseh važnejših dogajanjih pri nas in po svetu. Da te informacije dobimo, skrbijo predvsem poklicni novinarji, ki poročajo o delu SZDL, o aktivnosti komunistov, dejavnosti borcev, nasploh o vseh področjih udejstvovanja ljudi. Nas mlade prav gotovo mora motiti, da je o naših aktivnostih in tudi težavah še vedno premalo napisanega, ko vendar vemo, da je precej stvari, ki zaslužijo pozornost širše javnosti. Radi bi bili čim bolj družbenopolitično aktivni, radi bi, da bi se naša prisotnost čutila v delu vseh DPO in društev, v naših KS, tozdihi in šolah. Da nam to ni popolnoma uspelo, je prav gotovo treba iskati krivdo tudi na naši strani. Mladi smo premalo informirani o vlogi in delu naše organizacije ZSM, odtod pa verjetno izvirata tudi nezainteresiranost in nesodelovanje. Precej je še takih mladih ljudi, ki bi delali, pa ne vedo prav: kaj, kako in zakaj. (Čeprav lahko marsikaj zvedo iz Mladi-

ne, jih gotovo problematika ožje okolice bolj zanima). Da se o mladini ne sliši ravno veliko, pa niso krivi le poklicni novinarji, ki res ne morejo biti povsod, temveč predvsem mi mladi, ki so nam odprte velike možnosti, pa jih ne znamo ali nočemo izkoristiti.

Pri OK ZSM Ravne deluje, npr. center za obveščanje in propagando. Kot pove že ime, je njegova naloga informiranje in propagiranje o delu mladih. Vendar pa svoji nalogi ni popolnoma kos. Predvsem zato ne, ker nam primanjkuje resnih, zainteresiranih mladih sodelavcev, čeprav je ukvarjanje z informiranjem potrebna in predvsem zelo zanimiva zadeva. Le odločiti se je treba in poskusiti!

COP je v aprilu, skupaj s COP pri RK ZSM in Mladino pripravil desetdnevno akcijo Dnevi mladine. O njej je bilo res precej napisanega, čeprav še vedno ne dovolj, ker nas je pač premalo. Zdaj pa stoji OK ZSM Ravne in z njo tudi vse druge DPO na Ravnah ter vsi občani pred odgovorno in pomembno nalogo. Gre za tretje srečanje »BRATSTVO IN ENOTNOST«, ki bo na Ravnah 16., 17. in 18. junija 1978.

Udeležuje se ga deset med seboj pobratnih občin iz skoraj vseh naših republik. Vsekakor je to pomembna naloga (pri kateri se

Mladinska gledališka dejavnost

Precej časa že pozorno spremljam kulturno dejavnost po OO ZSMS v KS in lahko iz leta v leto ugotavljam, da kultura v OO ne zavzema tistega mesta, ki bi ga morala. Zelo slaba je dejavnost gledaliških skupin, saj z izjemo gledališke skupine iz Železarne Ravne nimamo nobene druge, ki bi bila kolikor toliko sposobna za nastope pred širšim občinstvom. Vzroki za tako slabo stanje so vsem, ki spremljajo gledališko dejavnost v naši občini, poznani, pa vendar nihče noče učinkovito ukrepati, da bi vsaj v nekem časovnem obdobju dveh ali treh let bilo kaj bolje. Ves sposobni kader, ki ga premoremo, se je zgrnil okrog naših dveh osrednjih gledališč. Tisti, ki pa tu niso našli dela, se raje ne podajo v OO, ker so današnje razmere v gledališki dejavnosti vse prej kot dobre. Predvsem OO ZSMS ne premorejo sredstev za honorar režiserjev. Zastonj, in to še s tveganjem, da predstava ne bo uspela, pa danes ni mogoče namamiti nikogar v OO, da bi prevzel delo z mladimi. Največ, kar lahko doseže neka OO ZSM, je, da ji pomaga izkušen režiser, ki pa bo le tu in tam našel čas zanje, za napotke pri režiji, le-ti pa samo zmedejo gledališko skupino, saj se takrat pokaže, kolika je razlika med njimi. Tako izgube igralci že tako omajano zaupanje v svoje sposobnosti, tako se znajde brez moči mlad režiser, ki nima izkušenj, ne teoretične podlage in rezultat je znan — skupina neha sredi dela. Naj navedem kar praktičen primer. V OO ZSM Leše se je to zgodilo že dvakrat, pa čeprav ima morda med vsemi OO ZSM v KS največ volje in veselja. To pa je za uspeh na področju, kjer se izgube še bolj izkušene skupine, premalo.

Vse to je poznano, pa vendar znova in znova grupiramo sredstva in kader po preizkušenem receptu in puščamo prizadevanja v posameznih OO ZSM brez učinkovite pomoči. Rezultat je znan; vsekakor je res, da imamo dve solidni gledališki skupini tudi v slovenskem merilu, ni pa nobena skrivnost, da se tudi ti dve skupini iz leta v leto ubadeta z vprašanjem — kje dobiti mlade igralce? Vsekakor bi kazalo poiskati od časa do časa iz vrst mladih tiste, ki jih gledališče veseli.

Morali bi jih poslati na razne tečaje, ki jih nekaj v Sloveniji sigurno imamo.

Ce že ne moremo zainteresirati nekaterih režiserjev za delo z mladimi, jih moramo pač vzgojiti iz vrst mladih. Bistvo pri naši gledališki dejavnosti so kadri in še enkrat kadri. Ne da nimamo ljudi, ki bi jih poslali na tečaje, ampak nimamo pravega pristopa, niti nimamo vpogleda v vse naše kraje, kjer se v mladih budijo želje po takem delu, da bi lahko v pravem trenutku ukrepali.

Letošnje leto ne kaže napredka. Še enkrat bi omenil OO ZSM Leše, ki je začela delo, za razliko, s pionirji, saj so izkušnje prejšnjih let še vedno preveč žive. Prav delo s pionirji pa kaže na pravilno usmeritev, saj ni treba poudarjati, da se dolgoročni načrti morajo začeti pri najmlajših in mladinci iz OO ZSM Leše vsekakor imajo take načrte. Ker pa se kultura ne omejuje izključno na gledališče, ampak spadajo v kulturno dejavnost tudi vse proslave, literarni večeri in sploh vsaka akcija mladih, ki je namenjena kulturi — prikazovanje kulture, pa četudi gre le za kulturne medsebojne odnose, je najbrž prav, da bežno preletimo še to dejavnost.

Osnovne organizacije se v glavnem trudijo, da so primerni jubileji naše preteklosti dostojno proslavljeni — z različnimi kulturnimi akcijami, predvsem so aktivne OO po krajih, kjer so pravzaprav edine nosilke kulture krajanom in vsej bližnji okolici. Veliko manj so aktivne OO v naših večjih krajih, kjer nosijo glavno breme KK SZDL in KS — takoj je potrebno poudariti, da se mogoče v KK SZDL in KS premalo zavedajo OO in jih ne vključujejo dovolj v svoje programe, četudi to sodelovanje obstaja že lep čas.

Pravzaprav se tudi na proslavah vidi, kako malo imamo ljudi, ki so sposobni biti nosilci kulturnih akcij, v OO seveda. Skoraj vse proslave so pripravljene enako, z enakim programom, menjajo se le recitali in vsebine govorov, pa kaka pevska točka in že je proslave konec. Kakšna pestrost!

Ne mislim kritizirati, saj je treba vsako, še tako skromno proslavo, pozdraviti. Krajani se tega zavedajo, saj obiski proslav niti niso tako slabi, kot jih imamo navado prikazovati. Poudariti želim, da se tudi za proslave, literarne večere in druge kulturne akcije potrebuje pravilno usposobljen kader.

Rudi Mlinar

tena z našo OO ZSM Leše. V tej OO je bila tudi naša OK ZSM gost na prvem srečanju. Tečejo tudi pogovori o sodelovanju med OO SSO Hidroelektra in OO ZSM TRO Prevalje. Jože Pačnik

Bili smo v Portorožu

V Portorožu je bil konec novembra seminar, ki ga je organizirala SOZD Slovenske železarnice, in sicer na temo »uresničevanje zakona o združenem delu« ter »dohodkovni odnosi«. Seminar je bil namenjen izključno mladim delavcem-delegatom posameznih OO ZSM v tozdih in delovnih skupnostih. Poleg udeležencev vseh treh slovenskih železarn so bili tu še delegati ostalih podjetij, združenih v SOZD Slovenske železarnice: Tovil Ljubljana, Metalurški inštitut, Plamen Kropa, Veriga Lesce ter Žična iz Celja.

Namen seminarja je bil, da v trenutku, ko si vse družbenopolitične sile prizadevajo za konkretizacijo zakona o združenem delu, tudi mladi prispevamo svoj delež k vsemu temu. Poleg že naštetih tem je bil govor še o političnem delu mladih, pa o odnosu socialističnih subjektivnih sil do religije, cerkve ter klerikalizma. Iz vsega tega se je dalo razbrati tudi o neaktivnosti mladih na določenih področjih njihovega dela in tu so poskušali z določenimi konkretnimi predlogi in rešitvami to tudi odpraviti.

Nad vse plodne razprave so na koncu pokazale oziroma je bilo mogoče iz njih sklepati, da so bile vse teme izredno zanimive ter privlačne za slehernega udeleženca. In takšno je bilo tudi splošno mnenje, da je seminar izredno uspel in ne nazadnje — izražena je bila želja, naj bi se takšna oblika izobraževanja mladih nadaljevala tudi v prihodnje.

Silvo Jaš

BRATSTVO — ENOTNOST

PODRAVSKA SLATINA

Občina PODRAVSKA SLATINA spada po svojem geografskem, družbenem in ekonomskem položaju v širše območje Slavonske Podravine in s tem Slavonije. Geografska lega občine je skrajno SZ v Sl. Podravini. Na severu je meja Drava, na zahodu občini Virovitica in Daruvar, na jugu in vzhodu pa Slavonška Požega, Orehovica in Donji Miholjac.

Občina meri 782 km² in je osma po velikosti v Slavoniji. Ima okrog 35 tisoč prebivalcev. Naseljenost je precej redka, sama PODRAVSKA SLATINA ima osem tisoč prebivalcev in je gospodarski, kulturni ter upravni center občine. Ljudje se pretežno ukvarjajo s kmetijstvom. V družbenem sektorju, gospodarstvu in negospodarstvu je zaposlenih okrog 5500 ljudi. Imajo sedem osnovnih šol, v srednjih šolah je 1400 dijakov, več kot 300 mladih pa se izobražuje v večjih študijskih središčih.

Po svojih splošnih karakteristikah spada občina kakor tudi pretežni del zahodne Slavonije v gospodarskem pogledu med slabo razvite kraje. Naravna bogastva so polja, gozdovi, rude ter mineralna voda. Dani so ugodni pogoji za razvoj turizma.

Nekaj večjih OZD predstavlja osnovo gospodarskega razvoja občine PODRAVSKA SLATINA. Dobro posluje industrijsko-kmetijski kombinat, ki je v sklopu IPK Osijek. Pomembno je tudi podjetje za proizvodnjo, predelavo in odkup tobaka »Duhan« iz P. Slatine. Bogastvo gozdov je pogojevalo razvoj lesne industrije. Na tem področju dosega zelo dobre rezultate lesno-industrijsko podjetje »GAJ«, ki je po številu zaposlenih najmočnejše. Omenimo še gradbeno podjetje »Graditelj«.

Izrednega pomena je železniška proga Zagreb—Koprivnica—Podravska Slatina—Osijek, kakor tudi podravska magistrala.

K osnovnim značilnostim te občine šteje tudi neizmerni prispevek Slavoncev v NOB. Ta dežela je dala nad 3500 borcev. Okrog trideset vasi je bilo požganih, občina je dala več narodnih herojev. To so Nikola-Miljanović-Karaula, Persa Bosanac ter Pajo Vukomanović-Stipe.

GAREŠNICA

Občina GAREŠNICA je bila pobudnik pratenja in prvi domačin srečanja »BRATSTVO IN ENOTNOST« l. 1975. V njej živi okoli 21 tisoč prebivalcev, ki so sestavljeni iz Hrvatov, Srbov, nekaj Nemcev, Madžarov, Čehoslovakov in drugih. Občina meri 419 km² in je izrazito poljedelska. Vse do nove Jugoslavije je bil ta del Moslavine tipično kmetijsko območje. Po NOB je tudi v tem predelu naše domovine začela rasti industrija. Našejmo le nekaj delovnih organizacij: Hidro-

elektro, PIK Garešnica, DK Brestovac, Kooperativa, Metal in Bakrotisk, ki zaposlujejo skupno 3400 delavcev. Okrog 5200 ljudi pa se še ukvarja s kmetijstvom. Večjih in manjših naselij je 44. Največje je Garešnica ob reki Ilovi pod goro Moslovačo z okrog 5000 prebivalci. Obenem je prometno in družbeno središče občine. V občini je pet osnovnih šol in srednja ekonomska šola.

Takšna raznolikost prebivalstva v preteklosti ni bila ovira za gojenje bratstva in enotnosti in zelo ranemu začetku delovanja KP. Tako je bila ustanovljena prva partijska organizacija že v letu 1932 v vasi Kaniška Iva. Leta 1939 je začela delovati tudi prva organizacija SKOJ.

Vsi ti podatki govore, da narod tega območja ni nepripravljen čakal začetka NOB. Veliko število borcev partizanske vojske je bilo iz teh krajev. Okupator je od samega začetka naletel na velik odpor prebivalstva. 15. julija 1943. leta je bila Garešnica osvobojena. Vse do konca vojne okupator ni uspel formirati večje postojanke v teh krajih.

V občini je približno 2000 članov ZSM, ki so zelo aktivni. OO SSO Ladislav je pobra-

Franc Boštjan, Preša, risba

Ne vem, kako jesenska narava vpliva na druge ljudi, meni se zdi neizmerno lepa, poželjivo jo opazujem. Tako vožnja zares hitreje mineva.

Ze smo mimo Trojan. Naš vodič, tov. Keber, nas je opozarjal na spomenike med potjo in o njih marsikaj zanimivega povedal.

Ustavili smo se na Brniku, kjer je bilo precej drenjanja. Sloneli smo ob mrežasti ograji ter spremljali vzlet letala in skupaj z njim rahlo podrhtavali... Casa je premalo.

Odpeljali smo se naprej, proti osrčju Gorenjske. Skozi vlažno šipo sem opazoval tipično gorenjsko arhitekturo: velike hiše s pokončnimi strehami in širokimi lesenimi balkoni. Dolina, po kateri se vijuga Sava, je dokaj ravna. Zdi se ti, da se voziš po mozaičnem obdelanem polju, travnikov, dolgih kozolcev in hiš, ki so raztresene po dolini. Svet se oži in dviguje. Na eni strani Karavanke, na drugi Julijske Alpe.

Ustavili smo se v Dragi pri Begunjah, kjer so gestapovci med vojno morili naše ljudi. Mimogrede smo obiskali razvaline Lambergerjevega gradu Kamen. V Begunjah smo se napotili na grad Katzenstein iz leta 1537. Grad je služil kot gestapovsko taborišče. Celice, polne fotografij, poslovnih pisem... Neprijetno se počutim. V bližnjem parku bemo imena ubitih ljudi, jesensko listje poplesava po zraku...

Spet nas preganja čas! Smer — Vrba! Na hitro smo si ogledali rojstno hišo Franceta Prešerna. Škoda! Niti za cerkvico Sv. Marka ni bilo časa. Odpeljali smo se na blejski srednjeveški grad. Ogledali smo si freske v cerkvi, gobeline, portrete ter razkošne sobane. Razgled z gradu je res enkraten: na sredi jezera otoček s cerkvico.

Radovljica. V Šivčevi hiši smo si ogledali razstavo akademskega kiparja Negovana Nemca. Med razlago smo z zanimanjem pogledovali po hiši, ki je res vredna pozornosti. Za-

tem smo se napotili na radovljiško graščino, katere fasada je okrašena z bogatimi štukaturami. Stavba je pa razdeljena na dva dela. V gradu ima prostore Čebelarški muzej, bogat s panjskimi končnicami. Izvedeli smo dosti o zgodovini čebelarstva pri nas. Spet čas! Mimogrede smo si ogledali hišo, v kateri se je rodil prvi slovenski dramatik Anton Tomaž Linhart.

Naklo, potem proti Škofji Loki, od tod pa v Dražgoše. Med vožnjo smo lahko opazovali spuščanje zmajev z Jelovice v dolino. Ustavili smo se pri spomeniku dražgoške bitke, kjer se harmonično zlivajo ideje arhitekta, kiparja in slikarja. Po stopnicah smo se povzpeli na zgornjo ploščad spomenika, kjer smo prisluhnili razlagi poteka bitke.

Našo pozornost so pritegnile ženske vseh narodnosti ter barv... torej svet v malem. Ugotovili smo, da so udeležence mednarodnega simpozija o ženski emancipaciji, ki je potekal na Bledu. Peščico smo v šolski angleščini povabili, da so se fotografirale z nami. V zahvalo smo jih pozdravili s trikratnim mladinskim: »Zdravo!«

Kljub temu, da se je čas njihovega odhoda hitro bližal, smo zapeli Bilečanko. Pristrčno so nam zaploskale. Pesem je zamrla. Mahali smo jim v slovo.

Poslovili smo se od Dražgoš, vasice, ki nam je poklonila nepozabno srečanje. Iz trenutne otožnosti, s katero sem se bojeval, me je prebudilo škrtanje v zvočniku. Glas nas opozori, naj opazujemo obe Sori, ki se združujeta. Prav tu je morala Agata iz Visoške kronike zabresti v vodo...

Za seboj puščamo kilometre, ki jih krajšamo s petjem ter šalami. Ustavimo se na Trojanah, pa še na slovenjgraškem letališču, kjer smo zaključili res bogat in zanimiv dan.

Srečen sem, da lahko živim, delam, spoznavam, gledam, opazujem...

Milan Pirtovšek

Izpoved alpinista

Včasih se mi zazdi, da so v meni skrite besede, ki jih ne bom nikoli znal povedati, postaviti v verz ali izraziti v stavku. Svet, ki je tako divji, razvpit, pa je vendarle tudi poln lepote, poln kotičkov za iskanje svojega smisla, svojih besed.

Vsak dan mislim na gore, sanjam o njih in čakam dneva, ko bom lahko spet šel k njim. Gore so kotički sveta, ki jih imam najraje. Vse je tu še tako osamljeno, tiho in tu di grozeče vabljivo. Tu je skrita glasba vetrov, zvoki macesnov, tu je skrito toliko zgodb, le prisluhniti jim moraš in ko jih slišiš le enkrat, te njihov šepet vabi vedno znova in znova.

V temnih vertikalnih skalnih sten, tam, kjer zreš v mračne prepaše ali se oziraš po sončnih grebenih, se rojevajo hrepenjenja, prijateljstva, skromnost. Skale, ta ogromna trdna materija, ne znajo nuditi nežnosti, grobe so, zahtevajo spoštovanje; spoštovati njih, pa je imeti rad svoje življenje, le takega te gore vzamejo za svojega.

Kako malo je potrebno za prijateljstvo, tisto pravo, gorniško prijateljstvo. V steni, kjer je življenje dveh povezano v eno, kjer se njun cilj združi v skupno hotenje, se prepletajo dogodki, ki se ti s silnim zamahom zasekajo v dušo, te navežejo na soplezalca in vse to izrazijo v dolini. Počasi sem spoznaval svoje prijatelje, najprej v domačih gorah, na novih gorskih poteh pa je prišlo do novih srečanj, novih prijateljstev. Malo nas je alpinistov, malo, toda tistih malo zna poiskati prave trenutke skupne sreče, je kot krog ene misli.

Moja je sedela na polici in ihtela, počasi sem se ji približal, jo skušal s tiho besedo vzbuditi in potolažiti obenem. Hotel sem ji z dotikom roke po obrazu vrniti pogum, njeno trpljenje je prešlo name, v meni se je nekaj trgalo. Maloprej jo je stena vrgla raz sebe, poletela je v globino in udarila ob skale, da se je vrv v mojih rokah boleče napela. Previdno sem jo zatem spustil na polico. Nje-

ne srečne besede, izražene pod steno, po dolgem, mučnem spuščanju ob vrvi, so bile izraz nepozabnosti, izraz gorniške navezanosti v večnem prijateljstvu.

Ze kot otrok sem v naravi iskal skrivnosti, nekaj, kar je bilo čisto zase, kjer sem bil vsaj malo lahko sam. Najrajši sem imel brezov gozd nad domačo hišo in nihče, razen živine, ki je v njem iskala sence, ni zahajal tja. Divje sem se spuščal z vrhov brez, gradil sem skrivališča; bil je to svet sanjarjenja, svet prvih samostojnosti. Tisti, ki je te breze hotel spoštovati kot jaz, je bil takoj moj prijatelj.

Ali ne iščem tudi danes v gorah tisto, kar lahko ponudi vsaj še kanček pristnosti, del tistega, kar v vse večjem življenjskem hitenju vedno bolj pogrešamo?

Ponoči se gore spremenijo, ne vidiš jim obraza, le slutiš njihovo prisotnost, ko prodiraš proti njim, si jim vedno bliže, le njihova grozljiva navpičnost ostaja skrita; in ti sanjariš, se z mislimi podiš po svetovih večerajšnjih dni.

Počasi sva se vzpenjala po rosnem, travnatem melišču. Soj baterije je iskal prehode, korak mu je sledil. Tišino zvezdnate noči je le na trenutke zmotil šum oddaljenih slapov, nekje daleč se je krušilo kamenje. Nenadoma je izza Brane vstala luna; skalovje, prej temno, neznan, je postalo drugačno, domače, zdelo se je vse bolj veselo. Obstal sem, gledajoč te mrke grebene, hotel sem jih pozdraviti, jim zapeti pesem, bili pa so polni nečesa neznanega, kar ni pustilo govoriti, ampak samo občudovati. Nekje za Ojstrico se je prebudilo jutro; megla, ki je še malo prej zakrivala Logarsko dolino, je v hipu izginila, rdeča krogla se je pognala kvišku. Hitela sva po melišču Turškega žleba, ko sem ugledal ožarjene vrhove Raduhe. Neko čudno domotožje je zavelo iz mene, prijatelj se mi je smejal. Spoznal sem, da vendar vse gore le niso enake. V ostenjih Raduhe sem doživel prvo plezanje, na njenem grebenu prvi krst, bilo

je to dovolj, da se je podoba te gore še posebej močno vrasla vame.

Pod steno sva dolgo sedela. Mogočno se je nad nama pela v nebo, vsa razsekana z žlebovi in policami. Po obronkih Mrzle gore so nemo ždeli macesni, rumeni, jesenski. Okreselj spodaj pa je bil kot pisano morje dreves, razvlečenih po dolini nekam daleč, v neznanu.

Nemalokrat te gore izmučijo, izžmejo telo, da jih preklinjaš, da zatrepetaš pred najhujšim, prisilijo te k mnogim samoodpovedovanjem. To so trenutki, ki preoblikujejo življenjske nazore, delajo jih trdne, mogočne v silnih zamahih tveganja.

Nekaj raztežajev plezanja naju je pripeljalo pod gladke plati. Previdno sem preizkušal oprimke, odkrival zarjavele kline, v čudoviti igri prostega plezanja premagal navpičen kamin in se znašel na udobni polici.

Občutek, da sem spet v gorah, je šele zdaj prav zaživel. Nekje pod steno je nekdo vriskal, nad mano je preklinjal prijatelj, nad vsem pa je ždela ena sama ogromna plavina, presečkana z ostrimi skalnimi grebeni.

Gore so tako različne, grebeni Mont Blanca so dolgi, naporni, večno bele vseine kot pravljice. Na tej beli romarski gori smo dohiteli svoje sanje in ideale. V Dolomitih smo ponižno zrlili v navpičnice Civette, tisočmeterska stena je terjala od nas vse, v spomin pa zasekala rahel trepet nemira.

Počasi sva lezla proti robu stene. Z ogromne gredine sem ugledal Uršljo, tako daleč je bila, čisto neznatna v bledeci megli. Spet se je pojavilo domotožje, pod to goro sem se rodil, tam žive moji... V misli mi je prišel obraz matere, obraz, ki se ob mojih odhodih na ture nikoli neče pokazati zaskrbljenega, pa vendar njegove poteze to pokažejo na tisti tihi, samo materinski način.

Prek vrhov je zavela megla, se divje podila nad Malimi podi, ovijala grebene Skute in prinašala glasove neznanih veseljakov. Stisk rok, spet se je končalo eno od premnogih gorskih potovanj, je čakala dolina, študij, se je že pojavljalo novo hrepenenje. Kako čudni smo gorniki in naše poti!

Prvo pesem sem napisal, ko sem dobil v roke kitaro. Vse je raslo obenem, moč glasbe in poezije, se spajalo, odsevalo sliko življenja, ljubezni in gora.

Tisti petkov večer smo bili na koncertu skupine Uriah Heep. Pevec z akustično kitaro je pripravil hrupno dvorano, da je utihnila in zapela z njim. Pesem, ki sem jo tolikokrat pregulil na svoji kitari, je nenadoma zaživila pred mano, prodirala vame, me nosila kot v sanjah, pa spet umirjeno rasla s svojo lepoto v neznane višave; dvorana je mrmrala, lepota in moč glasbe je združila to ogromno skupino mladih v eno.

Glasba, gore, ljubezen... zdi se mi, da bi bilo življenje prazno brez tega. V gorah, v dolini, povsod se prebujata lepota narodnih pesmi in pojmoma jo z zavestjo svojega.

Nemalokrat sedimo okrog polne mize piva dolgo v noč, živimo ob obujenih spominih, ob načrtih, korakih v življenje. Zgodilo se je, da je našemu petju in jodlanju prisluhnila cela soba, hrup je potihnil, duh gora med nami je bil premočan, da bi zadržal čustva.

Ob jasnih večerih doma, vedno z dvorišča dolgo gledam podobi Uršlje in Pece. Kaj vse se skriva v tem pogledu, koliko je v njem otožnosti, kipečega veselja. Življenje zna biti včasih tako čudno srečno.

Milan Vošank

Uredniški odbor sestavljajo Jože Pačnik, Marjana Volmajer, Rudi Mlinar, Franjo Miklavc, Silvo Jaš ter Vida Gregor, ki je odgovorna tudi za vsebino Mladega fužinarja.

Vse sodelavce »Mladega fužinarja« prosimo, da v bodoče oddajajo svoje prispevke v mladinski sobi do vsakega prvega v mesecu.

MNENJA DELAVCEV:

Kaj bi spremenili v železarni v letu 1978

Kljub hitremu napredku v zadnjih nekaj letih v naši organizaciji združenega dela so ponekod še nepravilnosti, za katere več ali manj menimo, da bi se morale že zdavnaj odpraviti oziroma spremeniti. Vprašali smo nekatere naše sodelavce, kaj menijo o tem. Takole so povedali:

Matevž Osojnik, TOZD kontrola kakovosti:

»Vprašanje, ki ste mi ga zastavili je zelo delikatno. Veliko je stvari, ki bi jih v bodočem letu bilo potrebno vsaj pregledati, če že ne na novo urediti. Menim, da je naše podjetje velika delovna organizacija, ki ima možnosti, da zadošči mnogim željam sodelavcev ter tako ustvari delovno razpelo-

vladati čistoča, je večkrat nevzdržno stanje. Veliko damo na našo mladino ter tudi veliko od nje pričakujemo, kar menim, da je prav. Vendar razen nekaterih izjem, ki so nam lahko res v ponos, ta mladina ne zna ceniti družbene lastnine. Ob koncu morda še to. Ustanovili smo novo TOZD, ki jo imenujemo 'družbeni standard'. Naj povem, da veliko pričakujem od nje. Vemo, da je vsak začetek težak in da so povsod premostitvene težave, pa vendar z našo malico nekaj ni v redu. Zame je sicer dovolj kalorična, pritožujejo pa se sodelavci v težkih obratih: majhna izbira itn. Menim, da bi prav njim morali prisluhniti!«

Boris Fabijan, TOZD priprava proizvodnje:

»Po simpoziju, ki je bil v Šibeniku leta 1972, še posebej pa po portoroških sklepih je pri nas v železarni rekreacija oziroma njena miselnost močno zaživela. Toda vse to je bilo kratkotrajno. Že nekaj časa se je na tem področju vse ustavilo ter sedaj zopet živitarimo, kot smo pred tem. Ne trdim, da se pri nas nič ne dela, toda osnovnih zagotovil, ki jih portoroški sklepi zahtevajo, ne izpolnjujemo. Šolali smo okrog 20 amaterskih rekreatorjev. Danes je od teh aktivnih le nekaj (4-5). Šolali smo profesionalnega rekreatorja, pa ga nismo zaposlili, saj za njega ni sistemiziranega delovnega mesta. Velik napredek smo glede športne rekreacije dosegli z uvedbo profesionalnega rekreatorja v počitniškem domu v Portorožu, saj smo od naših, kakor tudi od tujih gostov slišali zelo laskave pohvale. Ne razumem pa, da tega problema ne moremo rešiti doma. Že nekaj let nazaj menimo, da je en rekreator premalo za 4600 zaposlenih in upam, da bomo v letu 1978 to misel tudi uresničili.

Sicer pa sem prepričan, da je z izgradnjo nove jedilnice problem naše malice v železarni rešen vsaj organizacijsko. Glede kvalitete ne

bom tokrat razpravljaj, naj bo še tako dobra, ko nekateri posamezniki z njo ne bodo zadovoljni. Všeč mi je tudi, da je rešen problem tistih naših delavcev, ki morajo uživati dietno prehrano. Tudi odhajanje delavcev na malico je zadovoljivo, predvsem v naši jedilnici, kjer v zimskih mesecih ne stojimo v vrsti na prostem. Kar pa se tiče osebnega dohodka, menim, da je zelo občutljivo vprašanje. Če pomislim na povprečni OD v železarni in na osebne dohodke v drugih delovnih organizacijah ali celo v drugih republikah, lahko vidim, da je tam trenutno precej slabše stanje kot pri nas. S tem pa ni rečeno, da moramo biti z našimi osebnimi dohodki zadovoljni. Truditi se moramo, da jih bomo v letu 1978 z dobrim delom izboljšali oziroma povečali.«

Ivan Lagoja, TOZD kovačnica:

»Kaj bi spremenili? Predvsem to, da bi v okviru razvoja načrtovanega programa pričeli graditi in širiti TOZD kovačnico. Tu mislim nov kovaški stroj in žarilnico, ad-justžo in skladišče za gredice ter polfabrikate. Tako bi končno tudi

Peter Primožič

stanovanj. Večkrat se je že zgodilo in se dogaja še danes, da pri delitvi stanovanj imajo največ možnosti za novo tisti, ki že imajo stanovanje. Zato pa delavci, ki nimajo stanovanja, zaman prosijo in morajo na stanovanje čakati predolgo. Te nepravilnosti bomo morali odpraviti in po potrebi tudi spremeniti pravilnik.

Da si bomo tudi v letu 1978 zagotovili osebne dohodke, bo nujno treba delati več in bolj kvalitetno. Predvsem bomo morali paziti na izmečke in pravočasno dobavo materiala k strojem. Seveda pa bomo pri tem morali v bodoče spremeniti pri delitvi OD razmerje v korist tistih, ki že imajo nizke OD. Nekaj besed samo še o naši malici. O njej je zadnje čase v železarni bilo precej povedanega. Največ se delavci pritožujejo zaradi slabe kvalitete, količinsko pa je je dovolj. Mogoče tudi ni prav, da se uporablja toliko konserv. Tudi tu se bi marsikaj dalo spremeniti, saj imamo v železarni med drugim tudi za to ustanovljeni TOZD družbeni standard.«

Franjo Srebotnik, TOZD jeklovlek:

»Mislim, da bi bilo za boljše gospodarjenje treba posvetiti več skrbi kvaliteti končnih izdelkov, tako da bi bilo od kupcev oziroma naših odjemalcev manj reklamacij. Seveda pa je tudi bistveno vprašanje izpolnjevanje rokov, ki jih večkrat zamujamo. Saj nastane verižna reakcija, ker so tudi naši kupci vezani na določene roke dobave. Zaradi zamujanja rokov so naši kupci primorani, da si iščejo surovine za svoje izdelke tudi drugod, včasih celo iz uvoza, za kar pa trošimo devize.

Za to pristojne službe naj bi tudi uredile dohodkovne odnose med TOZD v organizaciji združenega dela. Po mojem dohodkovni odnosi med posameznimi TOZD in drugimi službami še niso najbolj primerni, zato tudi nekatere TOZD izkazujejo izgubo.

Po mojem mišljenju naj bi v letu 1978 pregledali ocenitev posameznih delovnih mest ter v zvezi s tem tudi osebne dohodke na njih, kajti pogoji dela se tudi med letom spreminjajo. Ocenitev pogojev dela na posameznih delovnih mestih v preteklem obdobju verjetno ni bila povsod dobra, saj so mogoče bila nekatere ocenjena le po osebi, ki dela na

Matevž Osojnik

ženje, katerega nam bi zavidala marsikatera druga delovna organizacija. Predvsem bi bilo treba urediti, kar nas vse najbolj tare, to pa so plače. V obratu v katerem sem zaposlen že 18 let, moram reči, da to ni najboljše urejeno. Kaj rado se zgodi, da na kontrolo vsi pozabijo, kadar bi se morali popraviti osebni dohodki. Po drugi strani pa moramo biti ravno sodelavci v kontroli najbolj kvalificirani, da v marsikateri situaciji rešimo probleme, ki so na dnevnem redu.

Nadalje bi še omenil čistočo obratov. Zelo lepo skrbimo za naše okolje. Skoraj bomo na Ravnah imeli čist zrak, ki bo tudi prišpeval k še boljšemu delovnemu razpoloženju, saj nam že sedaj ni več treba vdihavati smrada, ki ga je povzročal premog pri izgorevanju. Pri tem pa pozabljamo na naše obrate. Kar pogledamo si naše sanitarije v vzmetarni in je-klovleku. Kdaj jih bomo uredili? Menim, da nam ta nečistoča ne more biti v ponos. To omenjam zato, ker sem na takem delovnem mestu, da večkrat na dan pridem v te obrate. Tudi ne znamo dovolj ceniti svojih pridobitev. V obratih, kjer smo lepo uredili garderobe in v katerih bi morala

Ivan Lagoja

vzhodni del železarne bil urejen, kar danes ni. Menim, da ni prav, da se razvija in urejuje samo zahodni del okrog novega upravnega poslopja. Želim si, da bi tudi v letu 1978 dosegli načrtovano proizvodnjo. Akcijski programi bi morali biti garant, da pokrijejo obveznosti do družbe, s tem pa bodo tudi zagotovljeni osebni dohodki. Pri standardu delavcev se bo v bodoče moralo nekaj spremeniti. Tu predvsem mislim na stanovanja. Ne vem, zakaj se ne držimo dane obljube in sklepa 'sto stanovanj na leto'. Predvsem pa bomo morali izboljšati delovne pogoje na delovnih mestih, tako da bomo delavci ob normalnih delovnih naporih lahko dočakali tudi 40. obletnico dela.«

Peter Primožič, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje:

»Najprej bi se dotaknil naše delovne discipline v železarni. Menim, da jo zadnje čase kršimo kar vsi, delavci za stroji in tudi nadrejeni. Če bomo v bodoče hoteli dosegati dobre delovne uspehe, bo naša prva in najbolj težka naloga izboljšati kar se da delovno disciplino. Druga stvar, ki ni preveč dobro urejena, je delitev

Boris Fabijan

Franjo Srebotnik

sameznih TOZD in DS ter delovne organizacije kot celote. Če bomo v naštetih primerih dosledni, smo lahko prepričani, da bodo delovni uspehi v letu 1978 mnogo bolj-ši kot v letu 1977.

Kar se tiče osebnih dohodkov, menim, da moramo preiti na plačilo po delu, ne pa samo po opisu delovnega mesta, kar so nekateri spretno izkoristili. Pri izdelavi pravilnika OD je bila premalo prisotna misel, da so med nami tudi ljudje, kot so čistilke in komunalni delavci. Vem, da ti delavci opravljajo pomožna dela in so nekvalificirani, kljub temu pa bi morali biti njihovi OD nekoliko višji, saj je tudi njihov delež vtičan v boljše gospodarjenje in delovni uspeh.

Za dosego boljšega poslovanja oziroma uspehov je važna tudi gradnja stanovanj, zato priporočam, naj bi se v letu 1978 odkupilo čim več stanovanj v družbeni lasti, na drugi strani pa moramo razširiti sofinanciranje nakupa

Franc Levar

stanovanj, kakor tudi kreditiranje individualne gradnje ter odkupa stanovanj v organizirani gradnji.

F. Rotar

tem delovnem mestu, manj pa so se upoštevali pogoji dela.

V letu 1978 bi želel več tesnega sodelovanja med mladinsko organizacijo in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v TOZD. Delo mladinske organizacije v TOZD naj bi v letu 1978 dobilo svoj smisel, tako da bi se mladinska organizacija aktivno vključevala v skrb za boljše gospodarjenje v TOZD, kakor tudi v športno in drugo dogajanje v svoji sredini.

Franc Levar, vodja komunalne dejavnosti DS KSZ.

»V letu 1978 bi morali v železarni izboljšati tehnološko in delovno disciplino. V obeh primerih moramo še mnogo storiti. Kar se tiče delovne discipline, moramo biti dosledni pri žigosanju kartic za pravočasni prihod na delo in odhod z dela. Na podlagi zadnje akcije se je stvar sicer nekoliko izboljšala, vendar še ne dovolj. S tem da prihajamo pravočasno na delo in odhajamo z dela, menim, da je zelo važno, kako izkoriščamo delovni čas. Ni dovolj, da smo prišli na delo, važno je, kaj smo v tem času naredili. Tu pride do izraza zavest vsakega posameznika. Od tega so odvisni uspehi po-

IV. srečanju mladine pobratenih občin.

— Povečali bomo aktivnost za sodelovanje z zamejskimi Slovenci na knjižničnem, gledališkem in glasbenem področju.

— Uredili bomo pomembnejša obeležja v okviru spominskega parka »Vorančeva pot«.

— Spodbudili bomo kulturno akcijo »NAŠ KRAJ«, s katero bi upodobili svoj kraj iz vseh vrst kulturnega ustvarjanja.

— Skrbeli bomo za varstvo kulturne dediščine.

— Skrbeli bomo za ustrezne programe proslav ob priložnostih in državnih praznikih.

2. Glasbena dejavnost.

Pripravili bomo vsebinsko in kvalitetno bogate programe za akcije s področja glasbene dejavnosti:

— XI. pevsko srečanje **Od Pliberka do Traberka**;

— **Naše pesmi naj donijo**, otroški in mladinski pevski zbori;

— **Moja pesem ni le moja pesem**, revija predšolskih zborov;

— **Jeklo in zvoki** — koncert glasbenih ansamblov, vokalnih in instrumentalnih solistov;

— **Med Peco in Uršljo so viže in rej**, glasbeno folklorna prireditve izvirnih ljudskih pesmi in plesov;

— **srečanje pihalnih orkestrov**;

— organizirali bomo občinsko konferenco glasbene mladine.

3. Gledališka dejavnost

Načrtujemo akcije, kot so:

— **NAŠA BESEDA 78**, občinska mladinska dramska revija;

— **SREČANJE GLEDALIŠKIH SKUPIN**, občinska dramska revija;

— **TEKMOVANJE MLADIH RECITATORJEV**.

4. Filmska dejavnost — vzgoja

— Pristopili bomo k načrtni vzgoji animatorjev;

— skrbeli bomo za kvalitetni programski izbor;

— subvencionirali bomo predvajanje slovenskih in jugoslovanskih ter drugih poučnih in kulturno-umetniških filmov.

5. Likovna dejavnost

— Krepili bomo likovno dejavnost — ustvarjalnost neposrednih proizvajalcev, organiziranih v društvo likovnikov.

— Skrbeli bomo za strokovno vzgojo likovnih ustvarjalcev.

— V likovnem salonu bomo skrbeli za izbor kvalitetnih likovnih razstav in za strokovno vodstvo po razstavah.

— Skrbeli bomo tudi za takšno organizacijo likovnih razstav, ki bodo likovno umetnost približale delovnemu človeku.

— Skrbeli bomo za ureditev stalne likovne zbirke v okviru umetnostne galerije.

— Poskrbeli bomo za likovno opremo nekaterih obeležij v spominskem parku »Vorančeva pot«.

— Podprli bomo akcijo **Železarne Ravne** v zvezi z organizacijo IX. slikarske kolonije in kiparskega simpozija **FORMA VI-VA**.

6. Knjižnična dejavnost

— Knjižnično dejavnost bomo razvijali kot prioriteto panogo, s tem da bomo krepili materialne osnove za dejavnost krajevnih knjižnic.

— Zagotavljali bomo več sredstev za nabavo knjig.

— Pristopili bomo k organiziranju klubov bralcev in s tem v zvezi k posebnim akcijam širjenja bralne kulture v organizacijah združenega dela.

— Skrbeli bomo za to, da bodo dobile tudi krajevne knjižnice družboslovno literaturo — periodiko.

— Spodbudili bomo akcijo o najbolj urejeni in aktivni knjižnici in akcijo — iščemo zveste bralce.

— Pristopili bomo k sprotni organizaciji piscev in ob izidu drugih kvalitetnih književnih del.

— Prizadevali si bomo, da bomo v informativnih glasilih organizacij združenega dela sproti objavljali sezname iz kvalitetnega izbora najbolj branih knjig.

7. Varstvo kulturne dediščine

Pristopili bomo k:

— II. fazi obnovitvenih del na etnografskem spomeniku **Janež na Strojni**;

— I. fazi obnovitvenih del — **Prežihove bajte** — izgradnja namestnega objekta;

— I. fazi obnovitvenih del na **Kefrovem mlinu**;

— obnovitvenim delom na etnografskem spomeniku domačije **Fajmut v Topli**;

— II. fazi obnovitvenih del na p. c. sv. **Lenart na Platu**;

— I. in II. fazi restavratorskih del na p. c. sv. **Ane in sv. Bolfenka na Lešah**;

— drugim vzdrževalnim delom na kulturnih spomenikih;

— pripravili bomo gradivo za izdajo zakonskega predpisa o kulturni zaščiti **Mežiške doline**;

— sodelovali bomo pri organizaciji dislociranega oddelka delavskega muzeja v **Črni** (etnografska zbirka in tehnični muzej);

— v sodelovanju z **Zavodom za spomeniško varstvo** bomo pripravili priložnostno razstavo o varstvu kulturnih spomenikov in drugih kulturnih vrednosti naše občine;

— organizirali bomo etnografske razstave iz **Posotelja**;

— skrbeli bomo za obnovo žage in frnače v okviru muzeja na prostem;

— pristopili bomo k evidentiranju pomembnejših objektov iz kmečke arhitekture (kašče, mlini, žage in druga poslopja).

8. Varstvo spomenikov NOB

— Pripravili in sprejeli bomo družbeni dogovor o varstvu spomenikov NOB v občini Ravne.

— Sodelovali bomo pri zbiranju in oblikovanju gradiva o kategorizaciji spomenikov NOB.

— Skrbeli bomo za izdajo zbornika **koroških partizanov**.

— Skrbeli bomo za postavitev spominskih obeležij iz NOB.

— Skrbeli bomo za vzdrževanje spomenikov NOB;

— Muzej NOB Slovenj Gradec bo pripravil razstavo **Poljana 45**

Obsežen program kulturne skupnosti za leto 1978

24. 11. 1977 je kulturna skupnost občine Ravne na skupni seji obeh zborov obravnavala med drugim poročila o izvajanju lastnih programov in programa kulturne skupnosti Slovenije za devet mesecev letošnjega leta, realizacijo finančnega načrta za to obdobje ter osnutek izhodišč za sestavo plana kulturnih skupnosti Ravne in SRS za leto 1978. Čeprav bo dokončno oblikovani predlog delovnega programa za leto 1978 poslan v obravnavo šele januarja in se utegne takratno besedilo tudi razlikovati od sedanjega, vseeno objavljamo vsaj smernice za kulturno akcijo že zdaj. Tako bo le veliko število naših delavcev dovolj zgodaj seznanjenih z obsežnimi in zahtevnimi nalogami.

1. Skupni programi

— Pripravili bomo kulturne programe, s katerimi bomo obeležili kongresno leto (8. kongres ZKS, 11. kongres ZKJ).

— Programi naj vsebujejo različne akcije, pobude, manifestacije in proslave, ki bodo posvečene 100-letnici rojstva Otona Župančiča.

— Ob **Prežihovih kulturnih dnevih** bomo izvajali aktivnosti, pobude in manifestacije v vseh krajih, osrednja proslava bo na Ravnah.

— V svoje programe bomo vključili elemente, s katerimi bomo proslavili **500-letnico koroških kmečkih uporov**.

— Pripravili bomo vsebinsko bogate kulturne programe ob

ob srečanju mladine pobratenih občin.

9. Vzdrževanje kulturnih objektov

— Zagotavljali bomo sredstva za amortizacijo zgradb študijske knjižnice.

— Opredeljevali se bomo za obnovo kulturnih objektov povsod tam, kjer bomo na krajevni ravni zbrali dovolj sredstev in bomo v tej zvezi prek odbora za naložbe pri KSS posredovali zahteve za naslednje akcije:

— obnova kinodvorane na Čevčevju,

— II. faza obnove kulturne dvorane v Kotljah,

— II. faza obnove knjižnice in mladinskega doma v Strojnski Reki;

— I. faza obnove večnamenskega objekta (magistrata na Ravnah — knjižnica, poročna soba, mladinski klub).

10. Gostovanja

— gledališka dejavnost najmanj 16 gledaliških predstav za odrasle

najmanj 10 gledaliških predstav za mladino

najmanj 6 lutkovnih predstav za mladino

— glasbena dejavnost najmanj 12 glasbenih prireditev za odrasle

najmanj 20 glasbenih prireditev za mladino

— folklorna dejavnost najmanj 2 gostovanji

11. Dejavnost organizacij za tehnično kulturo

— Skrbeli bomo za razvoj fotoklubov in v zvezi s tem ustrezni izbor fotodokumentacije;

— podprli bomo akcije Koroškega kinokluba.

12. Koordinacija kulturnih aktivnosti v organizacijah združenega dela

— Podprli bomo kulturno akcijo Železarne Ravne:

— metalurške kulturne igre,

— IX. slikarska kolonija,

— simpozij kiparjev FORMAVIVA;

— podprli bomo akcijo v zvezi z organizacijo kulturnega kluba pri Gradisu;

— sodelovali bomo z gospodarskimi delovnimi organizacijami pri reševanju vprašanj iz kulturnega varstva krajine.

Podatki so nepopolni!

Prijateljsko srečanje in priložnostna darila je pripravila osnovna organizacija sindikata TOZD jeklarna svojim sodelavcem ob upokojitvi. Stojijo od leve proti desni: Maks Adam, Peter Vezovnik, Ivan Valci, Stanko Podojstršek in Ivan Ivartnik, upokojen pred leti

časa, če je sestanek učinkovit. Na žalost pa je učinkovitih sestankov iz različnih vzrokov relativno malo. Ugotovljeno je, da je vse več ljudi, ki se sestankov izogibljajo, ker so jih siti, ker predolgo trajajo, so prepogosti; hkrati pa ti ljudje nezavedno otežujejo normalno funkcioniranje samoupravnega mehanizma. Po drugi strani sestanki, ki pri nas trajajo povprečno tri ure (optimalno izkoriščen čas je ura in pol), ne dajejo pričakovanega delovnega uspeha, pa tudi potrebne kvalitete ne. Na dolgih sestankih je opaziti utrujenost in zdoččasnost. Ljudje se niso več zmožni koncentrirati na vsebino sestanka in razpravo, ki poteka tako, da na koncu izglasujejo odločitve, ki niso ustrezen rezultat porabljenega časa. Čas sestankov je pogosto razporejen neracionalno, sestanki se pričenjajo z zamudo in predolgo trajajo.

Na prvega udeleženca razprave, poročevalca oziroma razlagatelja, odpade približno 60% dolžine sestanka, na drugega, ki ga običajno samo dopolni, 10 do 15%, 25% pa na vse ostale udeležence. Vse navedeno po analitičnih ugotovitvah velja sicer za širšo družbeno skupnost, velja pa skoraj v celoti tudi za našo delovno organizacijo.

Sestanki bi morali biti povprečno za polovico krajši. Uvodni govori naj bi bili zelo koncizni, dolgi 10 minut ali pa naj bi jih sploh ne bilo. Diskusije morajo biti usmerjene v pomembnejše probleme in vprašanja, ki so konkreten predmet dogovarjanja. Razprave morajo biti kratke in jedrnat, okoli pet minut, omejijo pa naj se na pojasnjevanje lastnih stališč o predlogu. Zato bi bilo seveda treba modificirati sedanje oblike samoupravnega obveščanja, ki so danes še delno neustrezne. Pri tem velja poudariti, da imamo v poslovniku za delo samoupravnih organov zapisano, kakšen naj bi sestanek bil, vendar dejansko ni. Zakaj?

Stvari okrog pripravljanja gradiv za seje in informiranje nasploh so znane in jih ni treba ponavljati. Realno ocenjujemo sedanjostvarnost pa ugotavljamo, da še tako dobra, objektivna, pravočasna in celovita informacija ni zagotovljena, da jo bo delegat ali drug delavec, ki mu je namenje-

na, tudi bral in jo preučeval, če zanj ne bo zainteresiran.

Vsiljuje pa se vprašanje, do kolikšne meje je posameznik za konkretno vprašanje ali posameznik področje še lahko podrobno in neposredno zainteresiran? Koliko so njegovi interesi oziroma interesi ožje skupine, ki jo predstavlja, še popolnoma identični z interesom širše skupnosti? Globalni, skupni interesi vseh delavcev in vseh drugih občanov, gledano skozi prizmo usmeritve razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja kot celote, naj bi bili v bistvu identični, vendar je to že tudi vprašljivo. Ob tem bi bilo v določeni zvezi primerno spregovoriti o vprašanju demokratičnega pluralizma samoupravnih interesov. To bo predmet razprav v predkongresni aktivnosti, bo pa nesporno imelo v končni posledici tudi precejšen odraz na vsebino in formo samoupravnega odločanja v bodoče.

Eden od problemov sestankov je tudi, da kljub zakonsko ter samoupravno opredeljenim rešitvam še zmeraj v praksi ne vemo, na katero odločitveno raven spada reševanje konkretnega vprašanja. Zato obremenjujemo zbere delavcev z zadevami iz pristojnosti delavskega sveta, delavski svet z zadevami izvršilnih organov ali pa jim prepuščamo celo poslovodne odločitve. Položaj delegatov, ki nas zastopajo v skupščinah interesnih in družbenopolitičnih skupnosti, in metode funkcioniranja tega dela delegatskega sistema ter s tem v zvezi delo določenih strokovnih služb pa je sploh takšno, da že vnaprej izključuje učinkovito uresničevanje interesa delavca v združenem delu.

Vsi delovni ljudje na zborih in referendumih sprejemamo najpomembnejše odločitve, kot so: samoupravni splošni akti, razvojni programi in druge generalne odločitve. Če pa obremenjujemo vse delavce z nepomembnimi zadevami oziroma zadevami iz pristojnosti organov upravljanja ali pa ko delegatov prepuščamo odločitve, ki bi morale biti predmet strokovne rešitve ali odločitve poslovodnih organov, jih direktno odvrčamo od kreativne udeležbe.

Zakon o združenem delu npr. daje delavskim svetom mnogo pravic odločanja, mi pa jim te pravice kratimo in bi najraje za vsako odločitev angažirali le zbo-

Nekateri vsebinski problemi sestankov

V prejšnji številki je bil govor o formalističnem obravnavanju sestankov na temo »sestanek popoldne«, sedaj pa želimo podati nekaj kritičnih misli o vsebinskih problemih sestankov, ki so nesporno pomembnejši od vprašanja, kdaj sestanek. Ko govorimo in razmišljamo o tem, kakšne sestanke imamo, koliko in kdaj jih imamo, in kaj bi bilo potrebno storiti, da sestanki ne bi postali antiteza samoupravljanja ter političnemu sistemu nasploh, moramo predvsem izhajati iz tega, da so sestanki temeljna oblika družbene dejavnosti v samoupravnem sistemu. Z uveljavljanjem delegatskega sistema na vseh odločitvenih ravneh in v vseh celicah družbe pa dobiva pomen sestankov še neprimerno bolj odgovorno vlogo.

Že pred revolucijo, v organih porajajoče se oblasti, so postali sestanki sinonim za socialistično demokracijo. Z uvajanjem samoupravljanja je postal sestanek prevladujoča oblika družbene dejavnosti in osnovna metoda dela vseh organov in organizacij. Po vseh organih in organizacijah je ugotovljenih raziskavah je ugotovljeno, da je bilo že v začetni fazi razvoja samoupravljanja v letu 1955 v Jugoslaviji za sestanke porabljenih okrog 80 milijonov delovnih ur in da se je do danes ta številka več kot podneseterila. Ugotovljeno je, da je jugoslovansko poprečje sestanka okrog štiri ure. Če računamo, da se delegacije sestajajo povprečno petkrat na leto, da je v Jugoslaviji okrog 2 milijona delegatov in da jih bo v prihodnjem letu še neprimerno več, nam to pove, da bodo samo delegacije porabile prek 50 milijonov ur, večji del od tega delov-

nih, če opazujemo problem samo s tega vidika.

Samoupravljanja brez sestankov ne moremo izvesti. Aktivnost samoupravljalcev se izraža na različne načine, vendar so sestanki neizogibni. Seje in sestanki postajajo vse bolj dominantna oblika družbene dejavnosti v naši družbi. Ker pa niso vedno dovolj učinkoviti, ampak nasploh razvlečeni, s prenatrpanim dnevnim redom, delovni ljudje često izgubljajo interes zanje, sestanki pa s tem svojo funkcijo. Naš sistem samoupravnega socializma pa brez sestankov ne more funkcionirati, zato zaslužijo kar najtemeljitejšo analizo in objektivno kritično oceno ter celovitejši pristop k reševanju problemov, ki se ob tem porajajo.

Normalno je, da razvoj samoupravljanja pogojuje in zahteva večje število sestankov in zborovanj, vendar, kadar sestanki postanejo sami sebi namen, kadar se zgolj na njih izčrpava samoupravna ali družbenopolitična dejavnost, ne pa v uresničevanju dogovorov; kadar imajo ti sestanki zaradi nepravilnosti, nevedenega sodelovanja udeležencev ali pomanjkanja samokontrole za cilj izrabiti čas proizvodnega dela; kadar potekajo med delovnim časom in je njihov namen brezdelje in prosti čas v okviru izrednega časa; potem so sestanki disfunkcionalni. V širši družbeni praksi je take tendence tudi mogoče opaziti.

Ugotavljamo, da je sestanek samoupravnega organa ali delegacije družbeno koristno delo, vendar proizvodno delo dejansko to ni. Zelo enostavna in točna je ugotovitev, da ni škoda delovnega

re delavcev. Mnogi sicer to zagovarjajo, ker vidijo v tem pospešen proces demokratizacije odločanja, v bistvu pa gre za zelo liberalistične poglede, s katerimi je formalno pravno opravičeno zakon o združenem delu. Včasih gre pri tem tudi za čisto demagogijo. Zavzemati se moramo, da bodo organi upravljanja prevzeli vlogo, ki jim po zakonu o združenem delu pripada. Delavec v združenem delu voljenim delegatom in organom upravljanja vendarle zaupa in jim poverja, da v njegovem imenu sprejemajo odločitve. Organ upravljanja pa mora verjetno zaupati tudi poslovnim organom in strokovnim službam, da funkcijo vodenja pravilno izvajajo, ker zanjo tudi odgovarjajo. Gre torej za razmejitev funkcije upravljanja in vodenja in še zlasti za odgovornost. Pri preveč zapletenih delegatskih poteh odločanja in kjer pri eni odločitvi sodeluje preveč dejavnikov, se odgovornost slejkoprej zavije v meglo, torej na teren, ki najbolj ustreza ne-samoupravnim tehnokratsko birokratski ali podobni strukturi.

V bistvu, če precej poenostavimo, bi morala biti metoda dela samoupravnih organov v glavnem takšna: predlagatelj poda utemeljen predlog, za katerim stoji z vso svojo strokovno avtoriteto in z vso moralno, politično, materialno, kazensko in drugo odgovornostjo. Sploh ni potrebno, da je v obrazložitvi predloga veliko besed, še manj številki ter navedb, ki nestrokovnjaku nič ne povedo. Samoupravljalci pa si moramo zagotoviti učinkovito kontrolo. Samoupravna delavska kontrola je v vsej ustavno opredeljeni celovitosti premalo poudarjen element, ki nastopa vzporedno s primarno funkcijo odločanja in je nesporno vsaj tako pomemben kot odločanje samo, zlasti še z vidika ugotavljanja odgovornosti za sprejem in izvrševanje samoupravnih odločitev.

Zelim polemizirati tudi s stališčem, naj bo čim več predlogov rešitev pripravljanih v obliki alternativ oziroma variantnih predlogov.

Tak pristop je v osnovi zgrešen. Varianti predlog se lahko poda le izjemno, sicer pa mora predlagatelj podati čisto določen predlog sklepa, ki vsebuje najbolj ustrezno rešitev. Sprejemanje sklepov ni srečolov in samoupravni organ praviloma ni tisti dejavnik, ki bo presojal strokovno utemeljenost in pravilnost predlagane odločitve. Samo izjemoma, če gre npr. za določeno rizično odločitev, katere posledice strokovno ni mogoče vnaprej točno predvideti, je predlog variantne rešitve možen, vendar gremo v tem primeru res samoupravno in zavestno v rizik — npr. neka poslovna odločitev.

Z upoštevanjem teh in podobnih idej pri pripravi gradiva in pri postopku sprejemanja odločitev nasploh bi dosegli določeno racionalizacijo postopkov in skrajševali seje, zmanjšali gore gradiv ter delegata tudi na ta način pritegnili in mu olajšali delo.

Na osnovi izkušnj sicer ugotavljam precejšnjo pasivnost in nezainteresiranost na sejah ter dejstvo, da vsaj dve tretjini delegatov gradivo komajda pogleda, kaj šele preštudira. Če gre za grmado gradiva, ki ga često dobimo od zunaj, bi bilo to v določenem

smislu zelo razumljivo, popolnoma nerazumljivo pa se nam zdi, kadar se enako dogaja, ko gre za nekaj strani gradiva za delavski svet.

V tej situaciji je večina sestankov, kjer se sprejemajo tudi pomembne odločitve, slejkoprej predavanje z dviganjem rok, ki nemalokrat poteka v mučnem vzdušju. Da bi bili sestanki kratki in učinkoviti, je treba sicer storiti marsikaj tako v organizacijsko tehničnem pogledu kot pri informiranju ipd., vendar poudarjam, da je to le manj pomembno vprašanje. Bolj pomembno je doseči, da bo delavec motiviran in zainteresiran in se bo aktivno vključeval v razprave na sestankih. To njegovo motiviranost pa

pogojuje njegov dejanski položaj v združenem delu. Zveza komunistov, njeni člani in vse subjektivne sile se morajo torej boriti za sam delavčev položaj. Ne s papirnati deklaracijami, temveč s konkretnimi akcijami in z zgledom: za boljše medsebojne odnose, za izgraditev sistema nagrajevanja, ki bo kar se le da objektivno vrednotil rezultate dela, za dosledno izpolnjevanje sprejetih odločitev, in za vse tisto, kar bo v končni posledici vplivalo na to, da se bo vsak delegat ali drugi delavec zavedal, da sestanek ni zgolj formalnost, da je njegovo mnenje pomembno, da je njegova beseda enakopravna z vsemi drugimi in da nekaj tudi velja.

Janko Dežman

KAJ BI SE DALO STORITI

Sestra je dopolnila recept in pospravila kartoteko. »Priti moram na kontrolni pregled!« jo je spomnila pacientka.

»Videla sem, kakšna zdravila ste dobili. Nič posebnega. Pridite se naročit zadnji teden v tem mesecu. Če boste ob dveh tu, boste na vrsti prihodnji mesec.«

Kaj bi drugega, kot držati se navodila, in prišla je s pet minut zamude tisti zadnji teden, pa se je izkazalo, da prepozno. Kajti pred ginekološko ordinacijo je že čakalo 30 žensk, ki se niso mogle več naročiti. Vsi datumi za december so bili že zasedeni, bilo pa jih je šest in vsakič naj bi zdravnik pregledal 25 žensk, torej 150, a prej manj, ker se zmeraj rado zgodi, da kakšen dan ordinacije odpade.

Jasno je, da bi na Ravnah tako pomoč potrebovalo veliko več kot 150 žensk na mesec, saj je včasih zdravnik pregledal celo do 60 žensk v enem popoldnevu, čakalnica pa je bila kljub temu vedno nabita. Opisano stanje ni značilno le za posamezen letni čas, žal je zmeraj enako.

Ženske se običajno jezijo na sestri, ki morda kdaj katero res odpravi po hitrem postopku in kakšno drugo po zvezah spravi na pregled. Toda ona v bistvu ni kriva, kriva je premajhna zmogljivost.

vost ginekološke ambulante na Ravnah.

Zato tudi zdravnik ni kriv, saj je to njegovo »prostovoljno delo« poleg rednega dela in drugih zadolžitve. Zakaj bi se torej preveč trudil, če pa ni niti preveč plačan niti s tem ne zadovoljuje svojega poklicnega interesa, ki ga lahko že na rednem delovnem mestu.

Jasno je, da so vse koroške občine odvisne od specialista iz Slovenjgradca in jasno je tudi, da se potrebe po zdravstvenih storitvah večajo iz dneva v dan. Pogosto beremo o obolenjih ženskih rodil, tudi o smrtih. Lahko pa bi bilo tega mnogo manj, če bi ženskam zagotovili ustrezen zdravstveni nadzor.

Ravne so tako velik kraj, da bi v njem nujno morali imeti lastnega specialista, ki bi ordiniral vsak dan. Mar združeno delo v naši občini res ni sposobno vzdrževati samostojnega ginekologa? Ali pa se nam zdi, da ženske kot delavke — proizvajalke ne prispevajo dovolj, da bi si zaslužile popolno zdravstveno zaščito? Navsezadnje pa se človek tudi vpraša, kje so delegati SIS za zdravstvo?

Sedanji položaj je nevzdržen. Ga bomo ustrezno popravili? Kdaj? Kako? Bo kdo odgovoril?

M.

S KNJIŽNE POLICE

DOMAČA DELA

Milan Meden, Čas in načela. Izbor časnikarskega gradiva, ZO, Mb., 147 str. 50 din.

Knjiga je gotovo svojevrstna, saj so žurnalistične zbirke pri nas dokaj neredko posejane. Ponatisnjeni so kratki članki, intervjuji, glose, komentarji: — vsi pa se ukvarjajo z občutljivimi vprašanji vere oziroma cerkve v aktualnem družbenopolitičnem življenju na Slovenskem.

Branko Gradišnik, Čas. Zbirka kratke proze, MK, Lj., 129 str. 76 din.

Zbirka prinaša prozo, ki kar metodično vztraja pri dobrih pripovednih formulah, na poseben način renovira žanr črtice. Avtor

piše več kot gladko, z zavirljivo suverenostjo obvladujoč besedni in tematski material.

Aksinija Kermauner, Ples pravljic, Pesmi, MK, Lj., 40 str. 24 din.

Knjiga je izšla v seriji prvencev. O verzih mlade avtorice piše v spremni besedi Jože Snoj, da ne zapuščajo vira in dometa svojih doživetij, ki so mladostniška in da je to dobro.

PREVODI

Karel Huoba, Postelja z baldahinom, Roman, DZS, Lj., 197 str. 160 din.

Pripovedno delo Heobe je eno redkih literarnih del, ki govori o sedanjem češkem svetu, saj se

vsebinsko nanaša na češko resničnost v letu sovjetske intervencije 1968. Je diskretna apologija v romaneskni obliki. Sicer pa je knjiga v literarnem smislu dokaj stereotipna.

Romain Rolland, Michelangelo. Biografija, ZO MB., 152 str. 200 din.

Delo francoskega pisatelja je nastalo na začetku tega stoletja in avtorju prineslo nemalo slave, pa tudi ugovorov. Zanimivost biografije je tudi v tem, da odkriva avtor v življenju in usodi znamenitega umetnika predvsem temne, kar tragične razsežnosti.

Mark Twain, Humoreske. MK, Lj., 177 str. 94 din.

Tudi na slovenskem slovi Twainovo ime najbolj zanesljivo v zvezi z njegovimi duhovitimi knjigami. Nismo pa ga imeli prilžnost spoznati kot humorista, pisca številnih smešnih časnikarskih feljtonov in humoresk. Bera je poleg zanimivosti tudi poučna.

(Po Knjižnem trgu v Delu)

Poslovni bonton

Drugi kraji, drugi običaji

Na potovanju v tujino je treba mnogo bolj paziti na svoje vedenje kot doma, saj nedostojno obnašanje ustvarja slabo sliko o naših ljudeh oziroma državi.

Brž, ko pridete čez mejo, morate upoštevati štiri pravila:

1. Če prvič potujete v tujo državo, poskrbite, da boste pred tem zvedeli čim več o njenih običajih.
2. Naučite se vsaj nekaj osnovnih fraz v jeziku te države. Domačini bodo vaš trud znali ceniti, zlasti v eksotičnih deželah.
3. Nasmeh je jezik, ki ga vsakdo razume. Vadite nasmeh, pa si boste pridobili prijatelje in laže odprli mnoga vrata.
4. Treba je znati upogniti hrbtenico. Ne gre za klanjanje, temveč za rahel priklon.

Francija

Francozom je ljubeznivost prirojena. Ne boleha jo za naslovi kakor Nemci, Avstrijci in Italijani, vendar tudi taki niso kot Američani, ki drug drugega kličejo kar po imenu. V Franciji je vsakdo, od predsednika republike do vratarja — monsieur, ženske pa so »madame« ali »mademoiselle«. Zelo radi se rokujejo. Ko pridejo, se rokujejo z vsemi, prav tako ko odhajajo, rokujejo se na ulici, v kavarni pa celo z natakariji.

Velika Britanija

Velika Britanija je dežela parkov in travnikov, vendar tu ni prepovedano hoditi po travi kakor drugod po svetu. Glede kajenja skoraj ni omejitev, tudi ženske s cigareto v ustih na ulici so nekaj čisto normalnega. Ljubeznivost in

neskončna potrpežljivost sta značilni tudi za prodajalce. Angleži ne marajo rokovanja ob srečanju, zadostuje poklon z glavo. Posebej upoštevajte, da so Angleži zelo točni.

Italija

Ko odhajate v Italijo, morate vedeti, da boste del svojih dnevnih porabili za napitnine. Z Italijani pridete hitro v stik. So dobri sogovorniki, radi govorijo, a so tudi dolgozvezi. Veliko dajo na naloge. Čeprav napravijo pravcati show, ko delijo ženskam poklone, je pa vsega takoj konec, ko jim je treba pomagati. Zelo redko ženski odprejo vrata ali ji posvetijo kakšno pozornost. Ker je Italija država cerkva, še o vedenju na teh krajih. Če obiščete katedralo, se ne vedite, kot da ste v muzeju, zlasti ne, če je maša.

Narava, kmet in lovec

Lovec in kmet sta odvisna od narave in morata biti z njo v najbližjih stikih, če hočeta dobiti od nje to, kar želita. Kaj nudi narava kmetu? Kmet ima polne roke dela z njo, vendar pa tudi koristi. V veliki meri mu daje hrano za obstoj, pa tudi vse ostale dobrote in lepote, ki jih v naravi ni malo. Narava nam daje zdravje in veliko bogastvo.

Narava je naša mati, naš vir življenja, zato je naša dolžnost, da jo zvesto in varno čuvamo, saj lovci smo pravzaprav čuvaji narave in njenih prebivalcev. Vendar pa lovec in kmet brez sodelovanja ne dosežeta veliko. Pri tem je zelo pomembno sodelovanje med nami — lovci, saj bomo le tako kos vsem težavam in skrbem, ki nam jih povzroča narava. Zelo važna je pri tem vzreja in ohranitev divjadi, kajti kaj bi naši gozdovi brez divjadi? Bili bi opustošeni, prazni, bili bi mrtvi. Pri vzreji pa imajo kmetje velik pomen, saj ni nihče drug v tako ozkem stiku z naravo kot oni. Od zore do mraka so na poljih, travnikih in v gozdovih, prav oni velikokrat naletijo na divjad in prav oni lahko preprečijo pogin mladičev, predvsem v prvih košnjah. Seveda pa divjad tu in tam povzroča malenkostno škodo.

Sovjetska zveza

Carinska kontrola je prvi kraj, kjer se srečate s prebivalci tujih dežel. Da bi se to ne spremenilo v neprijetnost, preučite carinske predpise, posebej če greste v Rusijo, kajti tam to ni formalnost.

Opazili boste, da so njihove ulice in parki neoporečno urejeni in čisti. Rusi ne kadijo na javnih krajih. Ženske štejejo za popolnoma enakopravne moškim, zato ni navada, da bi jim v avtobusih moški odstopali sedeže. Vendar so moški zelo pozorni do njih. Na oblačenje ne dajo veliko, to pomeni, da tam ne vidite modnih novosti in načičkanosti, so pa urejeni.

V poslovnih pogovorih so partnerji praviloma zelo ljubeznivi, so pazljivi poslušalci, toda včasih mora miniti precej časa, preden se o čem odločijo.

v trenutku poruši vse tisto, kar je narava gradila stoletja.

Kot sem že omenil, veliko divjadi pogine pod kosilnicami in kosami, predvsem mladiči. Žival se čuti in visoki travi ali žitu bolj varna in kaj rada zaide v takšne predele. Kmetje bi morali biti pri košnji bolj pazljivi.

Tudi svojih psov čuvajev ne bi smeli ponoči spuščati z verige, saj naredijo veliko škodo že s tem, da preganjajo divjad po gozdovih in jo preženejo iz njenih stalnih bivališč. Vprašajmo se, kaj bo z mladiči če psi odženo mater ali je ta celo žrtev? Kdo je spet vsega tega kriv? Kriv je samo človek. Seveda pa največje breme leži na ramenih LD ter njenih članov, kajti oni morajo skrbeti za divjad, preprečevati vse morebitne škode na divjadi, skratka, zatirati vse to, kar utegne škoditi divjadi pri prirastku in na splošno ohranjati vse vrste divjadi, značilne za naše predele.

Če lovci ne bi bili ljubitelji narave in njeni čuvaji, bi kaj kmalu postali gozdovi pusti in prazni. Vemo pa, da gozdovi danes še niso prazni. To pa pomeni, da so lovci v pravem pomenu čuvaji narave in njenih prebivalcev.

Jože Ranc

Kaj pa, če je dedek Mraz hišnik?

V tišini jutra zadonijo koraki in začne se dan, kot jih je veliko v enem letu. Vsakdanjost pusta in siva nas obdaja s tisočeri opravi in obveznostmi, ki nam kradejo čas za drobne radosti tistega osnovnega, kar nosi ime lepo življenje. Včasih je potrebna samo misel, kratka kakor dih, pogled, nasmeh, beseda.

Odšli smo mimo, ne da bi uzrli drobne kristale na sveže zapadlem snegu v jutru. Novoletna čestitka je ostala napisana samo v mislih, nikoli je ne bomo poslali za dobro prijateljstvo. Pozabili smo na tiho željo naših otrok, da potrebujejo nasmeh, predlog za igro ali besedo za šalo. Pozabili smo na veselo pričakovanje, upanje in na nemir otroških let, ko je lahko vsaka pravljica resničnost. Saj tako prehitro (neke novoletne noči) naš otrok spozna, da je dedek Mraz hišnik, ali mi sami.

Nekaj misli, ki so jih izrekli otroci VVZ Ravne ob novem letu.

Dedek Mraz je tisti, ki ima dolge brke in bel kožuh.

(Bojana, 6 let)

Dedek Mraz živi v skalni votlini, je starček, ki se obleče v beli plašč in kučmo, se pripelje na saneh k otrokom.

(Domen, 6 let)

Dedek Mraz je priden in star, živi v pravljicnem gradu in rad ga imam.

(Roki, 6 let)

ČESTITKA

PREDSEDNIK TITO JE OD-LIKOVAL PIHALNI ORKESTER RAVENSKIH ŽELEZARJEV Z REDOM DELA Z ZLATIM VEN-CEM ZA USPEŠNO IN DOLGO-LETNO DELOVANJE NA KUL-TURNEM PODROČJU.

ISKRENO ČESTITAMO!

V našem bloku se hišnik obleče v tako obleko, ki jo ima dedek Mraz.

(Simona, 6 let)

Dedek Mraz je stari ded.

(Mira, 6 let)

Dedek Mraz pride zato, da nas obdari.

(Hinko, 6 let)

Dedek Mraz pride zato, ker nas ima rad.

(Bojana, 6 let)

Vsem delavcem želim v novem letu, da bi lepo živeli in dobro delali.

(Matjaž, 6 let)

Vsem ljudem želim v novem letu, da bi bili srečni in prijazni in da bi dobili veliko plače.

(Tanja, Robi, 6 let)

Vsem otrokom želim, da se v novem letu ne bi tepli, da bi se vedno igrali in bili zdravi.

(Simon, 6 let, Bojana, 6 let, Simona, 6 let)

Titu želimo ob novem letu, da bi še dolgo živel, bil zdrav, da bi še dolgo potoval po državah in skrbel za mir in bi vedno imel rad otroke.

(Darjan, Simon, Bojana, Simona, 6 let)

Našim mamam in očetom želimo, da se ne bi jezili drug na drugega, da nas bi imeli radi in bi se z nami več igrali.

(Milči, 6 let, Helenca, 6 let, Matjaž, 6 let)

Vsem bolnim v novem letu želimo, da bi ozdraveli in pili veliko kamiličnega čaja z medom.

(Vsi otroci, ki hodijo k tovarišici Mojci)

UMETNOST ŽIVLJENJA

Umetnost življenja je v tem, da izhajamo z ljudmi, ki jih ne maramo.

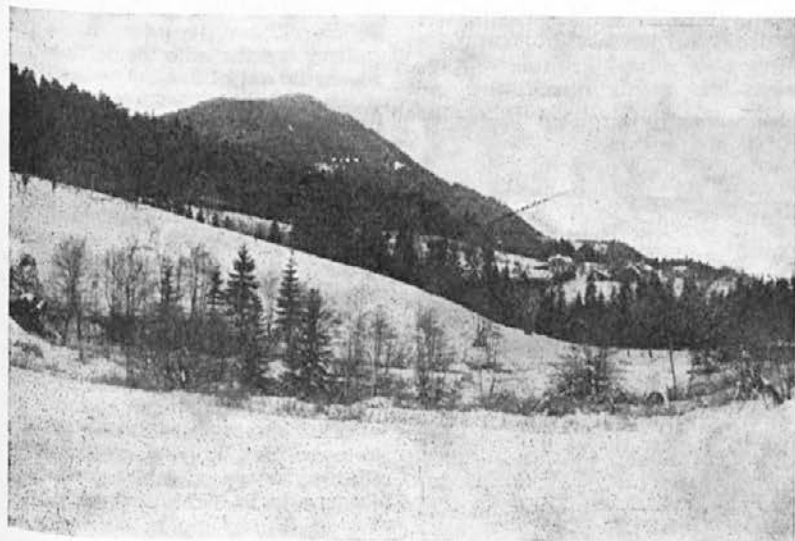
S. Goldwyn

Umetnost življenja je sposobnost delati samo to, kar imamo radi.

I. Desny

Umetnost življenja je med drugim tudi v sposobnosti, da se človek odreče nečemu potrebnemu, da bi si privoščil nekaj odvečnega.

V. de Sica

Svet pod Goro

REKREACIJA IN ŠPORT

Ekipno prvenstvo železarne v plavanju

Letošnji poskus ekipnega prvenstva v plavanju je uspel. Po pozicijah prvenstva je moralo vsako ekipo sestavljati šest plavalcev. Ekipe so tekmovalle med seboj v obliki štafetnega plavanja 6x25 m prosto. To pomeni, da so posamezniki v štafeti lahko plaval v poljubnem slogu in je bilo tudi med plavanjem dovoljeno menjati slog plavanja.

Na prvenstvu je sodelovalo pet ekip. Prvo mesto so osvojili valjavci, ki so še v zadnjih metrih premagali drugouvrščene elektricarje. Tretje mesto je osvojila ekipa transporta. Zmagovalna ekipa valjarne je nastopila v postavi Kovačec, Vinko Videršnik, Gerdej, Zdravko Videršnik, Kranjc in Roman Polajner ter dosegla skupen čas 85,1 sekunde ali povprečno na posameznika 14,2 sekunde na razdaljo 25 m. Posebno priznanje zasluži najstarejši udeleženec prvenstva Hubert Vetter, ki je nastopil za ekipo raziskave in razvoj, in se uspešno kosal z mnogo mlajšimi nasprotniki.

Prvenstvo elektrotehničnih storitev v namiznem tenisu

Komisija za rekreacijo pri sindikatu elektrotehničnih storitev je organizirala prvenstvo za posameznike in ekipe za leto 1977. V tekmovalstvu posameznikov je nastopilo 29 udeležencev. Prvo mesto je zasluženo osvojil Orešnik pred Filipom, Kerštajnom, Košuto in Petričem. V ekipnem delu prvenstva je osvojilo prvo mesto moštvo vodstva ETS, druga je bila delavnica valjarne in tretja delavnica kovačnice.

Prvenstvo TOZD energije v kegljanju

Na kegljišču pri Lečniku je nastopilo 20 energetikov na prvenstvu posameznikov v disciplini 50 lučajev mešana. Prvak TOZD energije je premočno postal Edo Sagernik, ki je podrl 230 kegljev in s tem rezultatom dokazal, da bi še vedno lahko nastopal tudi med registriranimi tekmovalci. Borba za naslednja mesta je bila bolj izenačena. Drugi je Ivan Plešej 194, tretji Vinko Gostenčnik 187, četrti Slavko Kobal 179 in peti Franc Sagernik s 174 podrtimi keglji.

ODBOJKARJI V TEKMOVALNEM RAZMAHU

Turnir republik na Ravnah

V prazničnih dnevih je bil na Ravnah tradicionalni turnir republik in pokrajin za mladinke. Nastopilo je šest reprezentanc, ki so se v predtekmovalju borile v dveh skupinah za uvrstitve v finalni del. Slovenska reprezentanca, za katero so igralle tudi tri naše igralkice — Godec, Lipovšek in Štruc — je osvojila v svoji skupini drugo mesto za BiH in pred Makedonijo. V drugi skupini je zmagala Hrvatska pred Srbijo in Vojvodino. Finalna tekma med Hrvatsko in BiH se je končala s prepričljivo zmago Hrvatice, ki so se predstavile kot najbolj izenačena in vigrana ekipa. Ekipa Slovenije je izgubila srečanje s Srbijo, Vojvodina pa je v tekmi za peto mesto premagala Makedonijo.

Tekmovalje je vzorno organiziral in izvedel OK Fužinar.

Ligaška tekmovalja

V drugih zveznih in enotnih republiških ligah sta bili na sporedu šesto in sedmo kolo. Koroške ekipe so dosegle manj, kot smo pričakovali.

Člani Fužinarja so prepričljivo izgubili v Mariboru s 3:0 in na domačem terenu premagali Karlovac, prav tako s 3:0. S porazom proti Mariboru je Fužinar zapravil praktično možnost, da bi v sezoni 1977—1978 postal prvak in se ponovno potegoval za uvrstitve v I. zvezno ligo.

Mežica je dobila pomembno srečanje proti Enotnosti in si že po šestem kolu zagotovila obstanek v drugi zvezni ligi. V tekmi proti Mariboru niso igralci Mežice pokazali svojega pravega znanja in po nepotrebnem izgubili s 3:1.

Zenska ekipa Fužinarja je v zadnjih dveh kolu po pričakovanju zmagala doma proti Puli s 3:0 in v gosteh v Novem mestu s 3:1. Naše igralkice so potrdile naslov jesenskih prvakinja z odlično bilanco: sedem nastopov — sedem zmag in izredna razlika v nizih 21:2.

V moški republiški ligi je Mislinja dvakrat zmagala: doma proti Ingradu in v Hočah proti Braniku, Žerjavčani pa so bili dvakrat poraženi: doma s Šempetrom in v Novem mestu. Mislinja

se je povzpela na drugo mesto, Žerjav pa je sedmi med desetimi ekipami.

Namizni tenis

V zadnjem delu jesenskega tekmovalja je moška ekipa Koroške gostovala v Murski Soboti in v Ptuj. Naša mlada selekcija se ni mogla uspešno upirati razigrani ekipi Sobote in izgubila srečanje s 5:0, kar pa ni preseženo, saj je ekipa Sobote jesenski republiški prvak brez izgubljenega srečanja. V Ptuj so bili naši fantje uspešni in zmagali s 5:2.

Z uvrstitvijo na šesto mesto v močni republiški konkurenci smo lahko zadovoljni, še posebej, ker vemo, da so v tej sezoni zastopali barve Koroške mladi, še premalo izkušeni igralci: Pavič, Janežič, Ginter, Šater in Leš.

Na Ravnah je bil drugi selekcijski turnir pionirk za prvenstvo Slovenije, ki se ga je udeležilo 14 tekmovalk. Prvo mesto je presenetljivo osvojila Krsnikova iz Ptuja, ki je bila samo enkrat premagana, in to od domačinke Trbižanove. Naša tekmovalka je bila ob koncu turnirja dvakrat poražena in je po nepotrebnem osvojila šele tretje mesto.

Na medrepubliškem turnirju v Opatiji so nastopili za slovensko mladinsko reprezentanco tudi koroški igralci. Pavič je igral pri fantih, ki so osvojili drugo mesto, Ačkova, Logarjeva in Horvato pa pri dekletih, ki so osvojila tretje mesto.

Šah

Na zadnjem, desetem, hitropoteznem prvenstvu za pokal Fužinar 77 je nastopilo 16 šahistov. Prvo mesto je prepričljivo osvojil Ristič s 14 točkami, drugi je bil Žunec 12,5 in tretji Jesenek z 12 točkami. Za presenečenje je poskrbel pionir Danilo Peruš, ki je osvojil deseto mesto.

V skupni uvrstitvi za leto 1977 je zmagal Ristič z 29 točkami in dobil pokal Fužinarja. Drugi je Jože Jesenek s 24 točkami in tretji Jože Žunec z 20 točkami.

S. F.

PLAVALNI MITING RAVNE 78

visok nivo mednarodne prireditve z veliko udeležbo

Po izrednem tekmovalnem in organizacijskem uspehu plavalnega mitinga RAVNE 77 se je razširil glas o prireditvi in našem kraju po svetu. Vsi klubi, ki so se doslej udeležili tega tradicionalnega tekmovalja, so nam vedno že ob slovesu klicali NA SVI-DENJE! In res doslej še nihče, ki se je preteklo leto udeležil našega plavalnega praznika, ni manjkal na naslednji prireditvi. Ze smo imeli občutek, da je zadnje tekmovalje RAVNE 77 daleč pre-raslo okvir premajhnega bazena in omejenih kapacitet za nastanitev gostov v naši Mežiški dolini.

Prof. Henrik Medvešek, prvi trener PK Fužinar, se kot strokovnjak vedno bolj uveljavlja v državnem merilu

Prav ponosni pa smo lahko ob problemih, pred katerimi se je letos znašel prireditveni odbor tekmovalja RAVNE 78, ki bo 21. in 22. januarja 1978. V nasprotju z organizatorji podobnih prireditve, ki se z vsemi silami borijo za zagotovitev kvalitetne mednarodne udeležbe, imamo pri nas več skrbi s primernimi omejitvami in z zmanjševanjem števila udeležencev celo tistim prijateljskim klubom, ki se že vsa leta redno udeležujejo našega tekmovalja.

Že v aprilu smo prejeli nekaj pisem iz daljnih dežel, v katerih so nam klubi, ki v Evropi zavzemajo zelo vidna mesta, sporočali laskava mnenja o naši prireditvi, ki so jih slišali iz raznih virov. Drug za drugim so izražali interes za udeležbo in spraševali po pogojih in možnostih sodelovanja.

Tu je sledila uvrstitve ravske prireditve v uradni koledar mednarodnih plavalnih tekmovalj 1978 evropske plavalne organizacije LEN. Ob svetovno znanih tradicionalnih prireditvah in tekmovaljih najvišjega nivoja je uvrstitev naše prireditve v že zelo napolnjen koledar veliko priznanje, katere ni lahko pridobiti, zato pa jo je treba opravičiti.

Uvrstitev v koledar in obravnava naše prireditve na skupščini vseh članic evropske organizacije

cije je vzbudila še več interesov in prihajala so pisma iz Grčije, Nemčije, Poljske, Danske, Švedske, Madžarske...

Na srečo smo pravočasno ocenili interes ter že v prvih informacijah omejili število članov posameznih ekip na minimum, da ne bi prekoračili kapacitet baze na in nastanitve tekmovalcev. Danes, ko še ni potekel rok prijave, je visoka kakovost prireditve že zagotovljena z dosedanjimi prijavami naših prijateljskih klubov: Sportiva Sturla — Genova Italija, Darmstadt — ZR Nemčija, Modernian iz Bedforda — Anglija, ki se udeležujejo našega tekmovanja vse od prve izvedbe vsako leto. Med prijavljenimi so tudi naši lanskeletni znanci: iz Avstrije — USC Graz, Wiener Neustadt, Wolfsberg, iz ZR Nemčije — Badischer Schwimmverband in »novinci« z minimalnimi ekipami iz ZDA, Grčije, Madžarske (dva kluba), Poljske (reprezentanca Poljske plavalne zveze in klub iz Szczecina), Avstrije (Schwimm Union Mödling in Schwimm Verein Wörthersee iz Celovca).

Zelo verjetne pa so še dodatne prijave iz Belgije, ZR Nemčije, NDR, Francije in Portugalske, medtem ko so se najbolj zainteresirani Danci, ki so nam pisali že aprila letos, za udeležbo Ravnice 78 opravičili, ker niso mogli ustrezno preložiti termina priprav svojih plavalcev na Kanarskih otokih (!) in so se že najavili za prihodnjo prireditve.

Zagotovljena je torej že danes udeležba plavalcev in plavalk iz desetih držav poleg najboljših jugoslovanskih plavalcev. Ali ni ob tem morda grenko pripomniti, da je še najbolj nezanesljiva udeležba plavalcev in plavalk slovenskih klubov, razen domačega Fužinarja in kranjskega Triglavca?

J. R.

Razlog je že v načinu tiskanja znamk pred petdesetimi in več leti, ko so razmaki med posameznimi znamkami v blokih bili zelo majhni, medsebojna oddaljenost pa zelo netočna.

Vedno pa se bo našel kdo, ki bo te podrobnosti zanemarljivo, trdeč, da je ravno takšen videz znamke dokaz, da je opravila svojo primarno funkcijo, to je, služila je kot dokaz o plačanju poštnine na nekem pismu, ki je prepotovalo svojo pot. A težko bi se strinjali s takšnim gledanjem, ker le po očuvani primerki služi kot dober dokaz in tako tudi nudi boljši vtis o zbirki.

Naprednejši filatelisti bodo pozorni tudi do jasnosti in ohranitve barve posameznih primerkov. Zaradi neprimerne ravnanja filatelista, v katerih lasti je bila znamka prej, se namreč dogodi, da površina znamke v marsičem menja svojo podobo.

Mnogi filatelisti zbirajo samo nečigane znamke ter pri tem posebej pazijo na gumiranje znamk na hrbtni strani, ki mora biti neoporečna, da bi lahko znamka našla svoj prostor v njihovi zbirki. Včasih to iskanje neoporečnosti gumiranja prehaja že v manj in postaja iskanje, kot ga imenujejo, »deviške znamke«.

Prav tako je zelo važna stvar nazobčanost. Ni vseeno, ali imajo znamke vse zobce, ali so v zbirko uvrščene kot znamke, katerim manjka nekaj zobcev, ali pa so neenaki.

Čem lepši so primerki, iz katerih je zbirka sestavljena, tem lepša je tudi zbirka. Pri ocenjevanju na razstavah se bo tudi bolje vrednotila. In če vas začne nekega dne del ali celotna zbirka dolgočasiti in jo boste morda želeli prodati, bo to tudi lažje z lepšimi in bolje ohranjenimi znamkami.

f. u.

DRAGE IN POCENI ZNAMKE

Težko je nekega zbiralca prisiliti, da bi zbiral posamezna področja, če se sam na osnovi svojih meril ni odločil za zbiranje teh znamk. »Odločujoči faktorji« so zelo različni. Nekateri se odločajo za neko temo, ker je to pač moda, drugi, ker jim grafična rešitev zadovoljuje okus ali morda zato, ker so znamke z »zdravega« področja. So pa tudi takšni, ki se orientirajo na osnovi svojega proračuna — koliko bodo dali mesečno za svoj hobi.

Za te zadnje podajam zanimiv statistični pregled, koliko mora zbiralec v SR Nemčiji izdvojiti iz svojega »črnega fonda« za znamke posameznih držav, če hoče spremljati novitete.

Čeravno so na vrhu lestvice priljubljenosti, izdatki za avstrijske znamke niso veliki — 1,88 DM. Za Vatikan se mora dati nekoliko več, 1,98 DM, toliko tudi za novitete Švice. Novitete finskih otokov stanejo mesečno 1,54 DM a Lichtensteina 3,27 DM. V skupini poceni znamk so še Italija 1,95 DM, Holandija 2,18 DM, Španija 2,62 DM, Danska 1,61 DM, Finska 1,94 DM, Norveška 1,77 DM, Islandija 1,49 DM, Irska 1,88 DM, Turčija 2,21 DM. Nekoliko več izdatkov je za znamke Francije 4,47 DM, Anglije 4,07 DM, Švedske 4,46 DM, Monaca 5,55 DM in Jugoslavije 3,25 DM (za Jugoslavijo niso računani bloki po 9 znamk).

Drage pa so izdaje ZSSR 7,46 DM, Češkoslovaške 10,05 DM, Romunije 18,87 DM, Bolgarije 11,65 DM, Madžarske 11,11 DM (za sekane izdaje 58,68 DM) in Albanije 6,64 DM.

Novitete SR Nemčije in Berlina so v zlati sredini. Zanje je treba poprečno odšteti okoli 4,63 DM mesečno, novitete DR Nemčije pa so nekoliko dražje, saj je zanje treba oddvojiti celo 8,50 DM. Filatelija je pač takšna: neke malo več — drugje malo manj. Važno pri tem pa je, da je zadovoljstvo.

f. u.

TUDI TAKI SMO

OH, ŽAL NAM JE,
GREŠILI SMO!

Včasih so se zelo rekreativne, posebej, kadar so volitve. In tokrat so bile volitve. Roke so se dvigale in padale, da je bilo kar vetrovno v dvorani. Ko je bilo volitev v razne organe, komisije in svete in podkomisije in skupnosti konec, so roke utrujeno obmirovale na kolenih, nekaterim so se kar nekoliko tresle od tega duhovno-rekreativnega procesa, zato je delovni predsednik predlagal pavzo. Po njej se je začelo dotikanje.

Tovariši so se začeli »dotikati« nalog, »dotikati« področij, »dotikati« vprašanj. Pa ni videti ne palic ne pincet, roke mirujejo, noge tudi, skratka, človek pomisli, da je z očmi nekaj narobe, ker preprosto ne vidi, pa če še tako napeto gleda, s čim se tovariši dotikajo. Ampak se potolažiš, ko se naposled nehajo dotikati in tovariš Žalik pokaže svoje gledališke sposobnosti. Človeku torej ni treba v teater, kajti tovariš z resničnim pravim patosom izlije vso svojo žalost, da so tovariši Bodipovsoda izvolili v visok politični organ, je pa že tako strahansko obremenjen s funkcijami in funkcijami, da človeka resnično zaboli srce ob tem. Vsi prisotni so bili enakega mnenja. Ampak prestave je bilo konec, ker nihče od prisotnih ni imel takih gledaliških sposobnosti kot Žalik. Sicer bi lahko z enakim

patosom povedal, da je bil Bodipovsod že pred volitvami enako obremenjen, da so ga pred volitvami vsi poznali in tudi vedeli za vse njegove funkcije.

S. G.

O TEHNIKI

Tehnično smo zreli za vesoljske patrolje, etično pa smo še v kamenu dobi.

R. Boller

Avtomobil je — pločevinast frak.

R. Spieker

Nekoč so tovarnarji proizvajali avtomobile, da bi si lahko kupili slike, danes pa slikarji slikajo, da bi si lahko kupili avtomobile.

V. Majakovski

Računalniki so najnovejši izum za učinkovito zavlavljanje knjigovodskih poslov.

C. N. Parkinson

Srečni časi, ko smo se ravnali še po koledarju. Danes gledamo samo še na uro.

Sacha Guitry

IZREKI

Kletvice so molitve, namenjene hudiču.

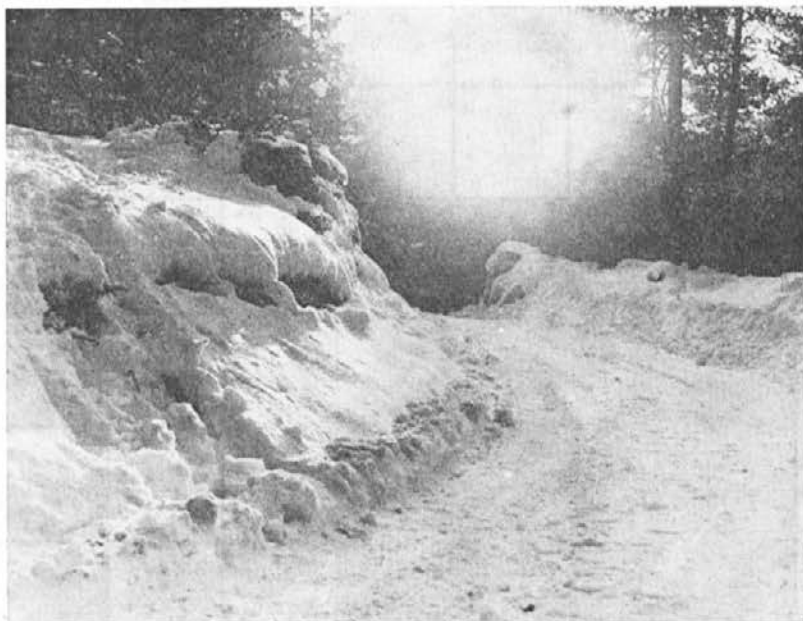
Napredek je tekač na kratke proge, kmalu omaga.

Neumnost je nalezljiva bolezen, pred katero niso varni niti pametni.

V vinu je resnica — v žganju domišljija.

Pes miga z repom — človek z jezikom.

Fotografije za to številko so prispevali: F. Boštjan, F. Kamnik, S. Jelen, J. Perovec, F. Rotar in služba za informiranje.

Proti soncu

KAJ DATI V ZBIRKO

V vsakem primeru mora imeti vsaka znamka zobce, žigosane znamke pa naj imajo čim lepše žige. Če večkrat je bilo povedano, da vsake znamke ni vredno vstavljati v zbirko, ne glede na to, ali manjka ali ne. Treba je namreč paziti, da ne pokvarimo zbirke s primerki, ki so tako slabi, da se še komaj lahko ugotovi, da so znamke. To se predvsem nanaša na znamke, izmaličene z žigi, ki jih Angleži lepo imenujejo »žigi ubijalci«.

Če se sestavlja zbirka žigosanih znamk, se je treba potruditi, da so primerki čim lepši. To pomeni, da se v zbirko uvrstijo le znamke, žigosane z jasnimi in čistimi žigi v vogalu. Če je pa beseda o starejših, t. i. »klasičnih izdajah«, to pogosto ni mogoče. A vseeno se je treba tudi pri njih truditi, da se najdejo čim bolj čisti primerki.

Druga nevšečnost se bo pojavila, ko bomo iskali dobro centrirane primerke. Čeravno jih je pri današnjih izdajah zelo lahko najti, je pa pri starejših mnogo težje.

SLIKOVNA KRIŽANKA „PREMINULI REVOLUCIONARJI“

		SESTAVIL MIV	LETUVIŠČE OB REŠKEM ZALIVU	ODPRTO OGNJIŠČE V SOBI	ENIŽEVANJE MORSKE GLADINE	REKA, KI TEČE SKOZI DRESDEN	NAŠA RAFINE- RIJA NAFTE	AVTOMO- BILSKA OZNAKA ŠTIPA		
		RAJON								
		DEŠEC V CESTNEM PROMETU								
		VRSTA ENO- CELIČARJA						DONAVNOJE RADOVE	↓	↓
		STARA PLOSKOVA MERA						OKR. ZA DEKAGRAM		KRAJA
	NORVEŠKI KRALJ	ORODJE ZA ODBELA- VO ZEMLJE ZATOČIŠČE	↓					DVOsPEV BELOKRAN- SKA NAROD- NA JED		
TRDNA SNOV IZLOČENA IZ RAZ- TOPINE						NOVI DEL BUDIM- PEŠTE PREMIK ROKE				
VNETJE KOŽE					KARTING (NAŠA PISAVA)					
HRIB NAD BEOGRADOM				PREDNOST- JE NOVEGA MESTA	RUSKI SLIKAR ALEKSANDR OCVIRK ANTON					
NAŠA TOVARNA AVTOMO- BILOV				JEZERO V ETIOPIJI	PUSŽAVA V MONGOLIJI DOLGOREPA PAPIGA			RAJNER	RIMSKA ŠEST DRUGO NAVEŠEJE MESTO V SZ	
	PAVLOVA					GLAVNO MESTO ESTONIJE SVEČAN PLES				
		SLOV. KIPAR STANE				KRAJ V HERCE- GOVINI				
		SLOVENSKE SKLADAT. OSKAR				RADIJ				
MESTO V JV TURČIJI					MAKEDON. REVOLUC. KOSTA				ODHOD- NICA, SLOVO	STARA UTEŽNA MERA
					VRSTA ZGIBA					
UKRADEN				SLOVENSKE FILM				LOLA RIJAR		
				REKA V FRANCIJI				ZUPAN IVAN		
RIMSKI POZDRAV				LANTAN		PRESIVALKA OTOČNE EPROPSKE DRŽAVE	SILICIJ	SIMBOL		
				BOXERSKI KLUB						
								IZLET, TOČKA V SAVANJ. DOLINI		
								31.12.1989. SOCIAL. GLASILO		
								RENIJ		ISAAC NEWTON
								KITAJSKA FOTO ZA POVAŽ. MERO		
		VODNA ŽIVAL				IZDELO- VALCI GODAL IZ CREMONA				
		GLAVNI ŠTEVNIK				REPUBLIKA V SV AFRIKI				